Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

EMN
Eiropas migrācijas tīkls

IZPĒTES DARBS

MIGRĀCIJAS CEĻI JAUNUZŅĒMUMIEM UN INOVATĪVIEM UZŅĒMĒJIEM ES UN NORVĒĢIJĀ

LATVIJAS ZIŅOJUMS

Rīga, 2019

Trešo valstu pilsoņu nodarbināšana jaunuzņēmumos

Darbinieku no trešajām valstīm nodarbināšana jaunuzņēmumos notiek saskaņā ar nosacījumiem par ārzemnieku nodarbināšanu Latvijā:

Uzņēmumam jāreģistrē brīva darba vieta Nodarbinātības valsts aģentūrā, ja netiek pieprasīta Eiropas Savienības zilā karte.

Uzaicinot nodarbināto, kas pieprasīs Eiropas Savienības zilo karti, brīva darba vieta nav jāreģistrē vispār.

Uzņēmumam jāapstiprina izsaukums termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai darbiniekam, ja 30 dienu laikā uz šo vakanci nav pieteicies kāds Eiropas Savienības valsts pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs.

Jāpiesakās termiņuzturēšanās atļaujai!

Trešās valsts pilsonim jāuzrāda derīgs ceļošanas dokuments, jāsamaksā valsts nodeva (100 EUR par dokumentu izskatīšanu 30 dienās), kā arī jāiesniedz :

- ☑ anketa uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai;
- ☑ fotogrāfija;
- ☑ izziņa par nesodāmību, ja atļaujas pieprasītājs ir no valsts, kuras pilsoņiem ieceļošanai Šengenas zonā nepieciešama vīza.

Darba devējs iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ielūguma vai izsaukuma pieprasījumu (kopā ar darba līgumu vai tā projektu un trešās valsts pilsoņa izglītības dokumentiem).

EMN European Migration Network

Plašāka informācija pieejama: Izpētes darbā 'Migrācijas ceļi jaunuzņēmumiem un inovatīviem uzņēmumiem ES un Norvēģijā' www.emn.lv

Finansē Eiropas Savienības Migrācijas, patvēruma un integrācijas fonds

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

EMN Eiropas migrācijas tīkls

MIGRĀCIJAS CEĻI JAUNUZŅĒMUMIEM UN INOVATĪVIEM UZŅĒMĒJIEM ES UN NORVĒĢIJĀ

IZPĒTES DARBS

LATVIJAS ZIŅOJUMS

Rīga, 2019. gads

Ar Eiropas Savienības Padomes 2008. gada 14. maija lēmumu Nr.2008/381/EK izveidots Eiropas migrācijas tīkls, kura mērķis ir pildīt Eiropas Savienības un dalībvalstu institūciju informācijas vajadzības, sniedzot aktuālu, objektīvu, uzticamu un salīdzināmu informāciju par migrācijas un patvēruma jomu, tādā veidā atbalstot Eiropas Savienības politikas veidošanu minētajās jomās. Eiropas migrācijas tīklu izmanto arī, lai sabiedrībai nodrošinātu informāciju par šiem jautājumiem.

Eiropas migrācijas tīklu veido Eiropas Komisija un dalībvalstu nozīmēti kontaktpunkti. Katrs kontaktpunkts izveido valsts migrācijas tīklu.

Katrs valsts kontaktpunkts sagatavo izpētes darbus, kuru tēmas ir noteiktas attiecīgā gada darba programmā. Izpētes darbu tēmas ir saistītas ar trešo valstu valstspiederīgo migrācijas jomu.

Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Kontakti:

Čiekurkalna 1.līnija 1, k-3,

Rīga, Latvija, LV-1026

Tālrunis: +371 67219492

Fakss: +371 67219431

E-pasts: emn@pmlp.gov.lv

Tīmeklis: www.emn.lv

Darba autori:

Madara Ambrēna, Ekonomikas ministrijas Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta direktora vietniece

Ilze Siliņa-Osmane, Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkta eksperte

Recenzents:

Ilze Briede, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Migrācijas nodaļas vadītāja

Projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Eiropas Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Projektu līdzfinansē Eiropas Savienības Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds

SATURS

PRIEKŠVĀRDS 6
DEFINĪCIJAS 7
KOPSAVILKUMS 10
1. PĀRSKATS PAR UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANAS VIDI LATVIJĀ 12
1.1 Uzņēmējdarbības uzsākšanas process Latvijā 12
1.2 Jaunuzņēmumu un inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšanas politika Latvijā 14
1.3. Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēma 15
2. TIESISKAIS UN POLITISKAIS REGULĒJUMS LATVIJĀ JAUNUZŅĒMUMU UN INOVATĪVU UZŅĒMĒJU UZŅEMŠANAI NO TREŠAJĀM VALSTĪM 18
3. UZŅEMŠANAS NOSACĪJUMI 21
3.1. Uzņemšanas nosacījumi jaunuzņēmējiem un inovatīviem uzņēmējiem no trešajām valstīm 21
3.2. Trešo valstu pilsoņu nodarbināšana jaunuzņēmumos 23
3.3. Izaicinājumi un labā prakse saistībā ar jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmēju piesaistīšanu no trešajām valstīm 24
3.4.Gadījumu izpētes scenāriji 24
4. JAUNUZŅĒMUMU UN INOVATĪVU UZŅĒMĒJU PIESAISTĪŠANA NO TREŠAJĀM VALSTĪM 30
4.1. Jaunuzņēmumu dibinātājiem un inovatīviem uzņēmējiem paredzētie reklāmas pasākumi un informācijas kampaņas 36
4.2.Jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmēju piesaistes izaicinājumi un labā prakse 38
5. UZTURĒŠANĀS ATĻAUJU ATJAUNOŠANA UN JAUNUZŅĒMUMU UN INOVATĪVU UZŅĒMĒJU NOTURĒŠANAS PASĀKUMI 39
6. SECINĀJUMI 41
AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS 42

PRIEKŠVĀRDS

Viens no Eiropas Komisijas mērķiem ir sekmēt uzņēmējdarbību veicinošu vidi, kuras būtisks elements ir birokrātijas mazināšana jaunu uzņēmumu dibināšanā.

Šī ziņojuma mērķi ir:

- aprakstīt procesu un prasības attiecībā uz uzturēšanās atļaujas saņemšanu jaunuzņēmējiem un inovatīviem uzņēmējiem Latvijā;
- identificēt Latvijā esošos piesaistes faktorus un izaicinājumus jaunuzņēmumu dibinātājiem/darbiniekiem vai citiem inovatīviem uzņēmējiem no trešajām valstīm;
- sniegt pārskatu par trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātāju/darbinieku skaitu Latvijā.

Izpētes darba[1] pētījuma objekts ir trešo valstu pilsoņi, kuri ir vai nu jaunuzņēmumu dibinātāji, jaunuzņēmumu darbinieki, vai arī nodarbojas ar inovatīvu uzņēmējdarbību. Izpētes darbā tiks sniegts pārskats par migrācijas ceļiem, kas ir pieejami jaunuzņēmumiem un citiem inovatīviem uzņēmējiem Eiropas Savienībā (turpmāk – ES), lai stimulētu ekonomisko izaugsmi, inovācijas un paaugstinātu globālo ekonomikas konkurētspēju.

Lai gan ES ir izveidots īpašs ieceļošanas ietvars augsti kvalificētiem darbiniekiem, tā darbības jomā nav iekļauti jaunuzņēmumu dibinātāji, darbinieki un inovatīvi uzņēmēji. Jautājums par migrācijas shēmām jaunuzņēmumu dibinātājiem un darbiniekiem no trešajām valstīm ir kļuvis par daudzu dalībvalstu prioritāti. Turklāt Konkurētspējas padome 2016. gada 27. maijā (9510/16) pieņemtajos secinājumos ir aicinājusi gan Eiropas Komisiju, gan ieinteresētās dalībvalstis izpētīt, vai jaunuzņēmumu vīzu režīmam būtu pievienotā vērtība ES līmenī, kas potenciāli varētu veicināt jaunuzņēmumu pārrobežu paplašināšanos un ES pievilcību jaunuzņēmējiem. Kopēja ES režīma ieviešanas gadījumā būtu jāievēro valstu intereses un jānodrošina nepieciešamie drošības pasākumi.

[1] Eiropas Migrācijas tīkla kontaktpunktu ziņojumi tiek sagatavoti atbilstoši vienotai izpētes darba specifikācijai saskaņā ar kuru informāciju sniedz Eiropas Savienības dalībvalstis un Norvēģija. Valstu iesniegtā informācija tiek izmantota izpētes darba "Migrācijas ceļi jaunuzņēmumiem un inovatīviem uzņēmējiem" sintēzes ziņojuma izstrādei. Sintēzes ziņojums 2019. gada 4.ceturksnī būs pieejams Eiropas Migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv.

DEFINĪCIJAS

Augsti kvalificēts migrants - ES kontekstā, trešās valsts pilsonis, kurš meklē darbu ES dalībvalstī, un kuram ir nepieciešamā atbilstošā un specifiskā kompetence, ko apliecina augstākā līmeņa profesionālā kvalifikācija;[2]

Darba devējs - jebkura fiziska vai juridiska persona, tostarp pagaidu darba aģentūra, kuras labā vai kuras vadībā un/vai uzraudzībā tiek veikts darbs;

Darba ņēmējs - darbinieks, kuram ir skaidri vai netieši izteikts darba līgums saskaņā ar ko tas saņem pamata atlīdzību, kura nav tieši atkarīga no tās organizācijas ieņēmumiem, kurā tas strādā;

Darbaspēka trūkums – konkrēta veida darbaspēka trūkums konkrētā darba tirgū, par ko liecina brīvo darba vietu skaits, kas ir (vai būs) pārsniedzis līmeni, ko uzskata par "normālu" pie dominējošām algām un darba apstākļiem ilgākā laika posmā;[3]

Ekosistēma (zināms arī kā HUB) - vide vai "ekosistēma", ko veido privāti un publiski dalībnieki, kuri veicina un uztur jaunuzņēmumus un inovatīvus uzņēmējus, atvieglojot to darbību. Piemēram, iepriekšēju uzņēmumu pastāvēšana, jaunuzņēmumu finansēšanas mehānismu pieejamība, patentu sistēma un neizdošanos pieļaujoša kultūra veicina jaunu uzņēmumu izveidi;[4]

Ģimenes loceklis - trešās valsts pilsonis, kā norādīts Direktīvas 2003/86/EK 4. pantā (parasti nukleārās ģimenes locekļi - t.i., laulātais un nepilngadīgie bērni), kurš ir ieradies Eiropas Savienības teritorijā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā;[5]

Ilgtermiņa vīza – atļauja, ko izdevusi dalībvalsts saskaņā ar Šengenas Konvencijas 18.pantu, vai kas izdota saskaņā ar to dalībvalstu tiesību aktiem, kuras Šengenas *acquis* nepiemēro pilnībā;[6]

Inkubators - organizācija, kas izveidota, lai paātrinātu uzņēmējdarbības uzņēmumu izaugsmi un panākumus, izmantojot dažādus uzņēmējdarbības atbalsta resursus un pakalpojumus, kas varētu ietvert fizisku telpu, kapitālu, apmācības, kopīgus pakalpojumus un sadarbības tīkla veidošanas iespējas. Biznesa inkubācijas programmas

[2]EMN Glossary Version 6.0
[3] EMN Glossary Version 6.0
[4]Source: Lexicon, The Financial Times.- http://lexicon.ft.com/Term?term=entrepreneurial%20ecosystem
[5] EMN Glossary Version 6.0
[6] EMN Glossary Version 6.0

bieži sponsorē privāti uzņēmumi vai pašvaldības un valsts institūcijas, piemēram, koledžas un augstskolas. To mērķis ir palīdzēt izveidot un attīstīt jaunus uzņēmumus, nodrošinot tiem nepieciešamo atbalstu un finanšu un tehniskos pakalpojumus;[7]

Inovatīvs uzņēmējs - indivīds, kas izveido un vada uzņēmumu, kas darbojas tirgū, ieviešot jaunu vai uzlabotu produktu, jaunu ražošanas metodi, jaunu tirgu, jaunu piegādes avotu vai pārvaldības reorganizāciju;[8]

Izdzīvošanas rādītājs – to jaundibināto uzņēmumu skaits, kuri joprojām darbojas pēc noteikta laika perioda;[9]

Īstermiņa vīza - dalībvalsts pilnvarojums vai lēmums, kas nepieciešams, lai iebrauktu un uzturētos attiecīgajā dalībvalstī vai vairākās dalībvalstīs laika periodā, kas kopumā nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu periodā;[10]

Jaunuzņēmums - neatkarīga peļņas organizācija, kas ir jaunāka par pieciem gadiem un kuras mērķis ir radīt, uzlabot un paplašināt mērogojamu, inovatīvu, tehnoloģiski iespējotu produktu ar augstu un strauju izaugsmi;[11]

Jaunuzņēmums - kapitālsabiedrība ar augstas izaugsmes potenciālu, kuras pamatdarbība ir saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību;[12]

Pievilkšanas faktors – nosacījums (-i) vai apstāklis (-i), kas migrantu piesaista citā valstī;[13]

Trešās valsts pilsonis - jebkura persona, kura nav Eiropas Savienības pilsonis (tostarp bezvalstnieks) Līguma 17.(1). punkta izpratnē, un kura nebauda Kopienas brīvās pārvietošanās tiesības saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 2. (5). punktā sniegto definīciju;[14]

Uzņēmējdarbība – spēja un vēlme attīstīt, organizēt un pārvaldīt uzņēmumu kopā ar jebkādu tā risku, lai gūtu peļņu;[15]

---

[7] Avots: https://www.entrepreneur.com/encyclopedia
[8] Avots: Eiropas Komisija, 2016a.
[9] Hyytinen A. et al (2015), "Vai inovācija samazina jaunuzņēmumu izdzīvošanas rādītājus?, *Journal of Business Venturing* – available at .- https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0883902614000913.
[10] EMN Glossary Version 6.0
[11] https://europeanstartupnetwork.eu/vision/
[12] Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 241, 10.12.2016. – [stājās spēkā 01.01.2017.]
[13] EMN Glossary Version 6.0
[14] EMN Glossary Version 6.0
[15] Avots: Business Dictionary.- http://www.businessdictionary.com/definition/entrepreneurship.html

Uzņēmējdarbības kultūra – attiecas uz sociālo vidi, kurā uzņēmējdarbība tiek uztverta pozitīvi, indivīdi tiek mudināti sākt un attīstīt uzņēmējdarbību, un tiek sasniegti panākumi uzņēmējdarbībā. Riska uzņemšanās un inovācija tiek prēmēta, nevis pārmērīgi sodīta;[16]

Uzņēmējs/uzņēmējdarbības dibinātājs - persona, kas dibina un vada uzņēmējdarbību, uzņemoties visus pasākuma riskus un ieguvumus. Bieži tiek uzskatīts par novatoru, jaunu ideju, preču, pakalpojumu un uzņēmējdarbības/vai procedūru avotu;[17]

Uzturēšanās atļauja - atļauja, kas izdota, izmantojot Regulā (EK) Nr. 1030/2002 noteikto formātu, kas tās turētājam dod tiesības likumīgi uzturēties dalībvalsts teritorijā.[18]

[16]Avots: EY G20 Entrepreneurship Barometer 2013.- https://www.g20yea.com/images/reports/EY-G20-Entrepreneurship-Barometer-2013-Report.pdf
[17]Avots: Investopedia.- https://www.investopedia.com/terms/e/entrepreneur.asp; see also https://ec.europa.eu/epale/en/blog/innovative-entrepreneurs-why-are-they-different-others.
[18] EMN Glossary Version 6.0

KOPSAVILKUMS

Latvijā kopš 2017. gada ieviests labvēlīgs regulējums termiņuzturēšanās atļauju saņemšanai jaunuzņēmumu dibinātājiem no trešajām valstīm, kas ļauj saņemt uzturēšanās atļauju uz laika periodu līdz 3 gadiem.

Pēc trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātāju piesaistes regulējuma ieviešanas, praksē atklājās izaicinājums – normatīvajos aktos pastāvēja ierobežojums termiņuzturēšanās atļaujas jaunuzņēmumiem atjaunošanai - proti, prasība piesaistīt investīcijas noteiktā apjomā 6 mēnešu laikā pēc uzņēmuma reģistrācijas. Ja šī prasība netika izpildīta, termiņuzturēšanās atļauja tika anulēta. Šāda prasība tika noteikta atbilstoši Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā paredzētajam regulējumam, bet pēc grozījumu veikšanas šajā likumā 2018. gadā, kur tika atviegloti investīciju piesaistes nosacījumi un atbalsta saņemšana jaunuzņēmumiem, Imigrācijas likuma regulējums netika grozīts, veidojot pretrunīgu regulējumu. Lai novērstu identificētos šķēršļus, Ekonomikas ministrija izstrādāja un Saeimā iesniedza priekšlikumus Imigrācijas likuma grozījumiem ar mērķi atvieglot jaunuzņēmumu dibinātāju no trešajām valstīm piesaisti. Atvieglotās prasības jaunuzņēmējiem no trešajām valstīm stājās spēkā 2019. gada 1. jūlijā.[19]

Jaunuzņēmumu dibinātāju piesaistes shēmas pastāvēšanas laikā līdz 2018. gada beigām ir izsniegtas 9 termiņuzturēšanās atļaujas jaunuzņēmumu dibinātājiem, galvenokārt NVS[20] valstu pilsoņiem. Atsaucoties uz ekspertu sniegto informāciju, trešo valstu jaunuzņēmumi ir galvenokārt saistīti ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozari. Tā kā šī shēma ir jauna, šobrīd nevar apkopot statistiku par to, cik jaunuzņēmumu ir kļuvuši par ienesīgiem uzņēmumiem.

Valsts atbalsta politika Latvijā vērsta uz uzņēmējdarbības konkurētspējas uzlabošanu un atbalstu inovatīviem uzņēmumiem, tai skaitā jaunuzņēmumiem, un tā sniedz vienlīdzīgas iespējas šiem uzņēmumiem, neatkarīgi no tā dibinātāja izcelsmes valsts. Jaunuzņēmumu ekosistēma pēdējos 5 gados attīstās – pieaug jaunuzņēmumu skaits, piesaistīto investīciju apjoms un veidojas jaunuzņēmumu centri (*hubs*). Latvijā kopumā uzņēmējdarbības vide ir labvēlīga uzņēmējdarbības uzsākšanai, tā ir viena no Top10 Eiropas Savienības dalībvalstīm Pasaules Bankas veidotajā *Doing Business* reitingā un notiek nepārtraukts

[19] Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis Nr. 123, 19.06.2019.-[stājās spēkā 01.07.2019.]
[20] Neatkarīgo Valstu Sadraudzības valstis.

darbs pie uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas un administratīvā sloga mazināšanas uzņēmējdarbības uzsācējiem.

Inovatīvu uzņēmumu atbalsts ir viena no valdības prioritātēm, kas definēta arī nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos - Nacionālās Industriālās politikas pamatnostādnēs 2014.-2020. gadam[21] un Viedās specializācijas stratēģijā[22]. Šādas prioritātes izvirzīšana ir būtisks faktors, izstrādājot priekšlikumus Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānam.

Lai, sekmētu jaunuzņēmumu rašanos, izveidots īpašs atbalsta mehānisms nodokļu atvieglojumu veidā. Jaunuzņēmumiem pieejams atbalsts vienas pieturas aģentūras – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras - ietvaros, kā arī nodrošināta pieejamība finansējumam publiski līdzfinansētu akcelerācijas fondu un riska kapitāla fondos.

2019. gada sākumā Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Latvijas Jaunuzņēmumu asociāciju un Gateway&Partners veica Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas pētījumu "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde"[23]. Pētījuma mērķis bija apzināt esošo Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmu, kā arī sniegt priekšlikumus tās tālākai attīstībai.

[21] Ministru kabineta 2013. gada 28. jūnija rīkojums Nr.282 "Par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnēm 2014.-2020. gadam".- Latvijas Vēstnesis Nr. 125, 01.07.2013.-[stājās spēkā 28.06.2013.]
[22] Informatīvais ziņojums "Viedās specializācijas stratēģijas monitorings".- Pieejams.- https://www.izm.gov.lv/images/zinatne/IZMunEMZino_19122017_RIS3progress.pdf.
[23] Pētījums "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde".-Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.

1. PĀRSKATS PAR UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANAS VIDI LATVIJĀ

1.1 Uzņēmējdarbības uzsākšanas process Latvijā

Prasības uzņēmējdarbības uzsākšanai tiek noteiktas, pamatojoties uz konkrēto izvēlēto uzņēmējdarbības formu. Šobrīd Latvijā pastāv vairākas uzņēmējdarbības formas, kas atšķiras galvenokārt pēc pamatkapitāla apjoma, uzņēmēju atbildības, kā arī peļņas sadales veidiem: individuālais komersants[24], pilnsabiedrība[25] un komandītsabiedrība[26], sabiedrība ar ierobežotu atbildību[27] un akciju sabiedrība[28]. Praksē izšķir komercdarbību un saimniecisko darbību. Komercdarbību veic komersants (individuālais komersants, pilnsabiedrība, komandītsabiedrība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību un akciju sabiedrība), kurš reģistrēts komercreģistrā. Savukārt fizisko personu kā saimnieciskās darbības veicēju reģistrē Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu maksātāju reģistrā. Tāpat fiziskā persona var dibināt individuālo uzņēmumu, kurš tiek reģistrēts Uzņēmumu reģistra žurnālā.

Minētā informācija un prasības uzņēmuma reģistrācijai atšķirīgām uzņēmējdarbības formām pieejamas Uzņēmumu reģistra tīmekļa vietnē - https://www.ur.gov.lv/en/.

Lai reģistrētu komersantu vai individuālo uzņēmumu, nepieciešams iesniegt dokumentus Uzņēmumu reģistrā. To iespējams veikt klātienē Uzņēmumu reģistra reģionālajās nodaļās. Tāpat parakstītus dokumentus, izmantojot pasta pakalpojumus, var nosūtīt uz jebkuru Uzņēmumu reģistra reģionālo nodaļu, vai arī ar drošu elektronisko parakstu parakstītus dokumentus iesniegt elektroniski portālā Latvija.lv, izmantojot e-pakalpojumu "Reģistrācija Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros"[29].

Iesniedzamās veidlapas uzņēmējdarbības reģistrēšanai ir iespējams lejupielādēt Uzņēmumu reģistra tīmekļa vietnē, sadaļā "Reģistrē"[30], kur, izvēloties uzņēmējdarbības formu, var apskatīt gan tās aprakstu, gan noskaidrot dibināšanai nepieciešamos soļus, un,

[24] Individuālā komersanta reģistrācija komercreģistrā.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/individualais-komersants/.
[25] Pilnsabiedrības reģistrācija komercreģistrā.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/pilnsabiedriba/.
[26] Komandītsabiedrības reģistrācija komercreģistrā.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/komanditsabiedriba/.
[27] SIA reģistrācija komercreģistrā.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra/apmaksa-nodevas/.
[28] Akciju sabiedrības reģistrācija komercreģistrā.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/akciju-sabiedriba/.
[29] Reģistrācija Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros.- Pieejams: https://www.latvija.lv/epakalpojumi/ep119/Apraksts.
[30] Reģistrē.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/.

sekojot norādēm, saņemt informāciju par uzņēmumu reģistrēšanu, kā arī lejupielādēt nepieciešamās veidlapas.

Atkarībā no samaksātās valsts nodevas apmēra, uzņēmuma reģistrācija ilgst no vienas līdz trim darba dienām. Proti, samaksājot parasto valsts nodevu, Uzņēmumu reģistrā reģistrācijas pieteikumu izskata trīs darba dienu laikā. Savukārt, ja klients valsts nodevu samaksā trīskāršā apmērā, tad Uzņēmumu reģistra reģistrācijas dokumentus izskata vienas darba dienas laikā. Gadījumā, ja iesniegts pieteikums individuālā komersanta vai viena dibinātāja kapitālsabiedrības (sabiedrība ar ierobežotu atbildību un akciju sabiedrība) ierakstīšanai komercreģistrā un pieteikuma iesniedzējs ir izteicis vēlmi, lai reģistrācijas pieteikums tiktu izskatīts vienas darba dienas laikā, tad trīskāršā valsts nodevas likme netiek piemērota. Praksē uzņēmumu reģistrē no vienas līdz trīs dienu laikā.

Izmaksas uzņēmuma reģistrācijai atkarīgas no konkrētās izvēlētās uzņēmējdarbības formas un dokumentu iesniegšanas veida (dokumentu iesniegšanai klātienē Uzņēmumu reģistra reģionālajās nodaļās piemēro papildus maksu 4 EUR apmērā. Savukārt, ja dokumenti Uzņēmumu reģistrā tiek iesniegti elektroniski, izmantojot portālā www.Latvija.lv pieejamo Uzņēmumu reģistra e-pakalpojumu un klients ir izteicis vēlmi lēmumu saņemt elektroniski, tad valsts nodevai piemērojama 10 procentu atlaide).

Jaunuzņēmumi visbiežāk izmanto iespēju dibināt SIA – sabiedrību ar ierobežotu atbildību un to izveides izmaksas atkarībā no konkrētā uzņēmuma specifikas var būt[31] no 32,23 EUR[32] mazkapitāla SIA gadījumā līdz 481.03 EUR[33] sarežģītākos SIA reģistrēšanas gadījumos.

Ekonomikas ministrija veic regulārus apsekojumus un apkopo uzņēmēju viedokļus par uzņēmējdarbības vidē nepieciešamajiem uzlabojumiem, un attiecīgi iestrādā tos plānošanas dokumentos, piemēram, "Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā". Pēdējais apsekojums "Administratīvās procedūras un uzņēmējdarbības vide Latvijā"[34] veikts 2017. gadā. Tāpat valdība uztur regulāras diskusijas ar sociālajiem partneriem – Latvijas Darba Devēju konfederāciju (LDDK), Latvijas Tirdzniecības un

[31] How to set up a company in Latvia.- Pieejams:https://eng.lsm.lv/article/economy/economy/how-to-set-up-a-company-in-latvia.a215329/.
[32] Mazkapitāla SIA reģistrācija komercreģistrā.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/mazkapitala-sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra.
[33] Registration of a LLC (SIA) in the Commercial Register.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/en/register/company-or-merchant/limited-liability-company-sia/founding/registration-with-the-enterprise-register/.
[34]"Administratīvās procedūras un uzņēmējdarbības vide Latvijā".- Pieejams: https://www.em.gov.lv/files/nozares_politika/Zinojums 2016-2017.docx.

Rūpniecības kameru (LTRK), Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS), Ārvalstu investoru padomi Latvijā (FICIL), strādājot pie normatīvā regulējuma pilnveides.

Kopumā uzņēmējdarbības uzsākšanas procedūra tiek vērtēta ļoti pozitīvi[35] un Latvija ir 7. vietā no Eiropas Savienības dalībvalstīm Pasaules Bankas veidotajā "Doing Business" indeksā, ierindojoties 19.vietā pasaulē.[36]

Ārvalstu investori ir norādījuši, ka ir saskārušies ar birokrātiskiem šķēršļiem uzņēmējdarbības vidē Latvijā.[37] Trešo valstu pilsoņiem var rasties grūtības reģistrēt uzņēmumu, jo dokumenti ir jāiesniedz latviešu valodā.

1.2 Jaunuzņēmumu un inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšanas politika Latvijā

Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums[38] definē jaunuzņēmumu, kas šā likuma izpratnē ir: kapitālsabiedrība ar augstas izaugsmes potenciālu, kuras pamatdarbība ir saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību. Praksē tie ir uzņēmumi, kas ir jaunāki par 5 gadiem kopš to reģistrācijas Latvijas komercreģistrā.

Ir ieviesti daudzveidīgi atbalsta instrumenti jaunuzņēmumu un inovāciju atbalstam. Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums stājās spēkā 2017. gada 1. janvārī un piedāvā jaunuzņēmumiem saņemt iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu un atbalstu augsti kvalificētu darbinieku piesaistei. Tāpat jaunuzņēmumi var pieteikties atbalstam dalībai izstādēs, konferencēs un investoru kontaktbiržās. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra ir izveidota kā vienas pieturas aģentūra jaunuzņēmumiem, kas nodrošina plašu informāciju par pieejamo atbalstu jaunuzņēmumiem un inovatīviem uzņēmumiem.[39] 2018. gada sākumā tika izveidota Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras ārējā ekonomiskā pārstāvniecība ASV, Sanfrancisko ar mērķi veicināt Latvijas uzņēmēju iespējas Silīcija ielejā. Inovāciju vaučeri, ko jaunuzņēmumiem piedāvā Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, sniedz iespēju atbalstīt industriālā dizaina izstrādi, prototipēšanu, kā arī citu uz komercializāciju vērstu aktivitāšu finansēšanu.

[35] Doing Business.- Pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vide_/uznemejdarbibas_vides_uzlabosana/doing_business/.
[36] Ease of doing business in Latvia.- Pieejams: http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/latvia.
[37] FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā INVESTĪCIJU KLIMATA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ: ĀRVALSTU INVESTORU VĒRTĒJUMS.-Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.
[38] Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 241, 10.12.2016. – [stājās spēkā 01.01.2017.]
[39] Magnetic Latvia Start-up landing page.- Pieejams: https://startuplatvia.eu/.

Jaunuzņēmumiem pieejams riska kapitāla finansējums dažādās to attīstības stadijās. Ar finanšu institūcijas "ALTUM" starpniecību 2018. gadā noslēgusies finanšu starpnieku atlase, kas ieviesīs publiski līdzfinansētus riska kapitāla fondus. 2018. gada 3.ceturksnī darbu uzsākuši 3 akcelerācijas fondi - "Buildit', "Overkill Ventures" un "Commercialization Reactor Fund", kas nodrošina akcelerācijas programmas jaunuzņēmumiem agrīnā attīstības stadijā un sēklas naudas investīcijas līdz 150 tūkstošiem EUR. kā arī privāts akselerators "Startup Wise Guys"[40]. Pirmās 30 komandas jau noslēgušas aktivitātes pirmo akcelerācijas programmu uzsaukumos. Tāpat 2018. gadā darbību uzsākuši 3 jauni riska kapitāla fondi[41] ar publisko finansējumu 60 milj. EUR apjomā. Kopējais publiskais ERAF līdzfinansējums minētajos akcelerācijas fondos sastāda 15 milj. EUR.

Inovatīvu uzņēmumu atbalsts ir viena no valdības prioritātēm, kas definēta nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos - Nacionālās Industriālās politikas pamatnostādnēs 2014.-2020. gadam[42] un Viedās specializācijas stratēģijā[43], pamatojoties uz kuriem, Ekonomikas ministrija izstrādā priekšlikumus Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānam.

Atbalsts inovācijām ir viena no Latvijas valdības prioritātēm, lai veicinātu ilgtspējīgu un viedu ekonomikas izaugsmi un nodrošinātu tautsaimniecības transformācijas procesu par labu augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu ražošanai. Premjerministra Artura Krišjāņa Kariņa valdības deklarācijā[44] kā prioritāte ir minēts atbalsts tādiem jaunuzņēmumiem, kas piedāvā tirgus produktus ES vai globālā līmenī.

1.3. Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēma

2019. gada sākumā Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas organizāciju veido vairāk nekā 400 jaunuzņēmumi, vairāk nekā 20 komūnas un nevalstiskās organizācijas, jaunuzņēmumu asociācija un citu nozaru asociācijas, valsts institūcijas, vairāk nekā 10 koprades telpas, kā arī ekosistēmas dalībnieku un to sadarbības partneru organizētie pasākumi.[45]

[40] StartupWiseGuys.- https://startupwiseguys.com/.
[41] "ZGI-4", "*FlyCap Mezzanine Fund II*", "*Expansion capital*".
[42] Ministru kabineta 2013. gada 28. jūnija rīkojums Nr.282 "Par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnēm 2014.-2020. gadam".- Latvijas Vēstnesis Nr. 125, 01.07.2013.-[stājās spēkā 28.06.2013.]
[43] Informatīvais ziņojums. Viedās specializācijas stratēģijas monitorings.- Pieejams.- https://www.izm.gov.lv/images/zinatne/IZMunEMZino_19122017_RIS3progress.pdf.
[44] Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.-Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.
[45] Pētījums "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde".-Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.

Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas attīstību veicina "TechHub Riga"[46], kas jaunuzņēmumu ideju autoriem piedāvā koprades telpas, praktisku atbalstu un industrijas ekspertu konsultācijas, rīko dažādus sabiedrību izglītojošus pasākumus. Jaunuzņēmumiem pieejamas vairākas koprades telpas, piemēram, "OraculeTang Space"[47], "The Mill"[48], "DoBe", "Teikums"[49] u.c.

Latvijā ik gadu tiek rīkotas divas starptautiska līmeņa konferences jaunuzņēmumiem un tehnoloģiju entuziastiem - "*Techchill*"[50] un "*Digital Freedom Festival*"[51], kas ne vien rīko šos forumus, bet nodrošina Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas starptautisko atpazīstamību un rīko dažādus pasākumus gada garumā.

2019. gada sākumā visā Latvijā uzņēmējdarbības uzsācējiem, tai skaitā jaunuzņēmumu dibinātājiem, pieejami vairāk nekā 25 biznesa inkubatori, kas atrodas gan Rīgā, gan reģionu pilsētās. Starp tiem 15 ir Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori[52], kā arī 11 augstskolu uzņēmējdarbības atbalsta centri un biznesa inkubatori. Uzņēmumiem ir pieejamas arī citas universitāšu platformas uzņēmējdarbības veicināšanai, piemēram, inovācijas platforma "Demola Latvia", RTU "Dizaina fabrika"[53], u.c.

Valsts atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai Latvijā tiek plānots nacionālā līmenī. Daudzas pašvaldības nodrošina tās iedzīvotājiem papildus stimulu uzņēmējdarbības veicināšanai, piemēram, veido industriālas teritorijas un infrastruktūru uzņēmējdarbības atbalstam. Pašvaldības var pašvaldību saistošajos noteikumos paredzēt iespēju jaunuzņēmumiem saņemt nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus. Vairākas pašvaldības uzņēmējdarbības uzsācējiem un jaunuzņēmumiem piedāvā koprades telpas ar samazinātiem nomas maksas nosacījumiem vai pilnībā bez maksas, kā arī veido īpašus Uzņēmējdarbības atbalsta centrus (piemēram, Ventspils, Cēsu u.c. pašvaldības). Vairākas pašvaldības uzņēmējdarbības atbalstam rīko projektu konkursus dzīvotspējīgāko ideju atbalstam, kas tiek finansēts no pašvaldību budžetiem. Šādas iniciatīvas pastāv vairākās

[46] TechHub Riga.- Pieejams: https://riga.techhub.com/.
[47] OraculeTang Space.- Pieejams: http://oraculetangspace.lv/.
[48] The Mill.- Pieejams: http://www.millriga.com/.
[49] Teikums.- Pieejams: https://www.teikums.lv/en.
[50] Techchill.- Pieejams: https://www.techchill.co/.
[51] *Digital Freedom Festival*.- Pieejams: https://www.digitalfreedomfestival.com/.
[52] Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori.- Pieejams:http://inkubatori.magneticlatvia.lv/.
[53] RTU Design Factory. - Pieejams: http://rtudf.rtu.lv/.

Latvijas pašvaldībās (Liepājā[54], Rīgā "Atspēriens"[55], Ventspilī, u.c.).[56] Lielākā daļa (87%) jaunuzņēmumu darbojas Rīgā un tās apkārtnē.

Valsts atbalsta programmas inovatīvu uzņēmumu atbalstam ir definētas Viedās specializācijas stratēģijā[57] un tās ir vērstas uz viedās specializācijas jeb RIS3[58] specializācijas jomām: zināšanu ietilpīgu bioekonomiku, biomedicīnu un biotehnoloģijām, viedajiem materiāliem, viedo enerģētiku, IKT.

2019. gada sākumā visvairāk jaunuzņēmumu darbojas tādās jomās kā digitālās tehnoloģijas, mākslīgais intelekts un lielo datu analīze, viedās tehnoloģijas un robotu attīstība, ilgtspējīgi risinājumi ražošanas nozarē un finanšu tehnoloģijās. No uzņēmumu apgrozījuma perspektīvas jaunuzņēmumu nozīmīgākais pienesums ir no IT, finansēm un apdrošināšanas, kā arī no apstrādes rūpniecības.[59]

[54] Liepāja. Uzņēmēju projektu konkurss.- Pieejams:-https://www.liepaja.lv/mvk-projekti/projektu-konkursa-nosacijumi/.
[55] Jaunuzņēmējiem.- Pieejams: http://www.investeriga.lv/jaunuznemeju-atbalsts/atsperiens/.
[56] Avots: Ekonomikas ministrija.
[57] Informatīvais ziņojums Viedās specializācijas stratēģijas monitorings.- Pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/zinatne/IZMunEMZino_19122017_RIS3progress.pdf.
[58] Viedās specializācijas stratēģija - nacionāla mēroga pētniecības un inovāciju stratēģija tautsaimniecības transformācijai, kas paredz pastāvīgu konkurētspējas priekšrocību atrašanu, stratēģisku prioritāšu izvēli un tādu politikas instrumentu veidošanu, kas maksimāli atraisa valsts uz zināšanām balstīto attīstības potenciālu, tādējādi sekmējot ekonomisko attīstību.
[59] Pētījums "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde".-Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.

2. TIESISKAIS UN POLITISKAIS REGULĒJUMS LATVIJĀ JAUNUZŅĒMUMU UN INOVATĪVU UZŅĒMĒJU UZŅEMŠANAI NO TREŠAJĀM VALSTĪM

Jaunuzņēmumu dibinātāju piesaiste no trešajām valstīm nacionālā līmenī tiek atbalstīta, ja jaunuzņēmumi darbojas nozarēs ar augstu pievienoto vērtību un to pamatdarbība ir saistīta ar inovatīvu produktu un pakalpojumu radīšanu.[60] Atbilstoši 2017. gadā veiktajiem grozījumiem Imigrācijas likumā[61], kā arī 2010. gada 21. jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"[62], jaunuzņēmumu dibinātāju piesaistei no trešajām valstīm noteikta atvieglota kārtība termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanai. Jaunuzņēmumu dibinātāju piesaiste no trešajām valstīm Latvijā tika uzsākta 2017. gadā. Atbilstoši Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 33.punktā noteiktajai kārtībai jaunuzņēmuma dibinātājam no trešajām valstīm ir tiesības saņemt termiņuzturēšanās atļauju uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus, ja viņš Latvijā plāno īstenot aktivitātes ar mērķi radīt vai attīstīt inovatīvu produktu un pēc termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas saskaņā ar šo punktu tiek izpildīti šādi nosacījumi:

a) triju mēnešu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu, trešās valsts pilsonis ir reģistrēts kā valdes loceklis ne ilgāk kā pirms gada Latvijas komercreģistrā reģistrētā kapitālsabiedrībā, kuras ietvaros viņš plāno īstenot minētās aktivitātes;

b) kopējie minētās kapitālsabiedrības pamatkapitālā veiktie kvalificēta riska kapitāla investora ieguldījumi 12 mēnešu laikā pēc pirmās vienas un tās pašas aktivitātes īstenošanai izsniegtās termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas ir sasnieguši vismaz 30 000 EUR, vai uzņēmējs ir iesniedzis progresa pārskatu par kapitālsabiedrības īstenotajām aktivitātēm šajā periodā, kas apliecina, ka kapitālsabiedrība turpina inovatīvā produkta izstrādi, ražošanu vai attīstību.

Imigrācijas likuma 23. pants nosaka vairākus termiņuzturēšanās atļauju veidus, kas saistīti ar uzņēmējdarbības veikšanu vai nodarbinātību. Pirms 2017. gadā veiktajiem grozījumiem, jaunuzņēmumu dibinātāji izmantoja citus termiņuzturēšanās atļauju veidus, piemēram, iespēju pieteikties termiņuzturēšanai kā Komercreģistrā reģistrētas sabiedrības valdes vai padomes loceklim esošā komercsabiedrībā[63], kā arī, izmantojot citus Imigrācijas likumā paredzētos termiņuzturēšanās atļauju pieprasīšanas iemeslus. Pētījuma veicēju rīcībā nav kvalitatīvas statistikas par jaunuzņēmumu dibinātāju no trešajām valstīm izvēlētajām uzturēšanās atļaujām pirms īpašās shēmas ieviešanas 2017. gadā.

[60] Ekonomikas ministrija 2018. gadā izstrādāja atvieglotu kārtību-augsti kvalificētu speciālistu piesaistei no trešajām valstī, norādot konkrētas profesijas, kurās ir izteikts darbaspēka trūkums. Šis regulējums attiecas uz visiem trešo valstu pilsoņiem, neatkarīgi no uzņēmuma veida, kurā viņus ir plānots nodarbināt.
[61] Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis Nr. 36, 16.02.2017.-[stājās spēkā 02.03.2017.]
[62] Ministru kabineta 2017. gada 6. jūnijā noteikumi Nr. 300 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"".- Latvijas Vēstnesis Nr. 114, 08.06.2017.- [stājās spēkā 09.06.2017.]
[63] Saskaņā ar Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 3.punktu.

Jaunuzņēmumu darbinieki izmanto Imigrācijas likumā noteikto mehānismu darbinieku piesaistei no trešajām valstīm. Ekonomikas ministrija 2018. gadā izstrādāja atvieglotu kārtību[64] augsti kvalificētu speciālistu piesaistei no trešajām valstīm, norādot konkrētas profesijas, kurās ir izteikts darbaspēka trūkums – vairums šo profesiju pārstāvji kvalificētos arī kā jaunuzņēmumu darbinieki.

Lai novērstu vairākus šķēršļus jaunuzņēmēju dibinātāju piesaistei no trešajām valstīm, Ekonomikas ministrija iesniedza Saeimā priekšlikumus grozījumiem Imigrācijas likumā attiecībā uz termiņuzturēšanās atļaujas jaunuzņēmumu dibinātājiem izsniegšanas kārtību, kuri stājās spēkā 2019. gada 1. jūlijā[65].

Minēto grozījumu rezultātā ir pagarināts termiņš līdz 12 mēnešiem pēc termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas, kuru laikā trešās valsts pilsonim ir jāiesniedz informācija par saņemto agrīnas stadijas riska kapitāla ieguldījumu Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma 4. panta 1. punktā noteiktajā apmērā vai ir jāiesniedz progresa pārskats par kapitālsabiedrības īstenotajām aktivitātēm šajā periodā, kas apliecina, ka kapitālsabiedrība turpina inovatīvā produkta izstrādi, ražošanu vai attīstību.[66] Ņemot vērā, ka nedz Lietuvā, nedz Igaunijā analogām termiņuzturēšanās atļaujām šādas prasības nepastāv, tiek izveidots līdzīgs modelis, veicinot jaunuzņēmumu dibinātāju piesaisti no trešajām valstīm. Minētie grozījumi ļauj atteikties no nepieciešamības saņemt investīcijas pamatkapitālā Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma[67] 5. panta 1.daļā noteiktajā apjomā, bet nosaka, ka Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, pieteikuma iesniegšanas brīdī pārliecinās, vai trešās valsts pilsoņa attīstāmais minētais biznesa modelis atbilst jaunuzņēmuma definīcijai, kā arī termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanas periodā gūst pārliecību, ka tiek turpināta uzņēmuma attīstība un strādāts pie minētās biznesa idejas, saglabājot iespēju Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei atcelt termiņuzturēšanās atļauju, ja Imigrācijas likumā noteiktās prasības netiek izpildītas.

Ekonomikas ministrija 2019. gadā veica vispārēju Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas apsekojumu[68], kas cita starpā salīdzināja eksistējošās ieceļošanas shēmas jaunuzņēmumu dibinātajiem. Lai gan formāli Latvijas gadījumā izsniegtā termiņuzturēšanās atļauja nodrošina labvēlīgākus nosacījumus attiecībā uz izsniegšanas ilgumu, kā arī citiem nosacījumiem, tomēr praksē tā noteica ierobežojošas prasības. Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks Raimonds Aleksejenko norādīja, ka “būtisks jaunuzņēmumu darbības ierobežojums ir arī joprojām spēkā esošais nosacījums, ka atbalstu var saņemt tikai uzņēmums, kas reģistrēts Latvijā".

[64] Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 47, 06.03.2018.-[stājās spēkā 07.03.2018.]
[65] Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 123, 19.06.2019.-[stājās spēkā 01.07.2019.]
[66] Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 123, 19.06.2019.-[stājās spēkā 01.07.2019.]
[67] Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 241, 10.12.2016.-[stājās spēkā 01.01.2017.]
[68] Pētījums ”Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde”.-Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.

Savukārt Latvijas Jaunuzņēmumu asociācijas valdes locekle Līva Pērkone uzsvēra, ka "Galvenie jaunuzņēmumu ekosistēmas izaicinājumi ir vienota valsts stratēģija, jo līdz šim nav bijusi vienota valsts pieeja. Piemēram, Lietuva vienojās, ka viņiem jaunuzņēmumi būs "*fintech*"[69] jomā, ko valsts atbalstīs. Tāpat izaicinājums ir talantu piesaiste. Patlaban ir aptuveni 6000 studentu informācijas tehnoloģiju jomā un studējošo skaits samazinās. Tas ir ļoti mazs skaitlis, jo algas aug, bezdarbs mazinās, tāpēc jādomā kā piesaistīt talantus".[70]

Pamatojoties uz pētījuma secinājumiem, iesaistītās institūcijas identificēja nepieciešamos grozījumus Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā, kas paredzētu mīkstināt kvalifikācijas kritērijus jaunuzņēmumiem, kā arī mazināt administratīvo slogu, piesakoties atbalsta programmām. Vienlaikus Finanšu ministrija un Ekonomikas ministrija rosinājusi grozījumus Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumā[71] ar mērķi mazināt reģistrācijas un licencēšanas izmaksas fondu pārvaldniekiem, kas šobrīd ir vienas no augstākajām Eiropas Savienībā, kā arī mazināt administratīvo slogu fondu pārvaldniekiem. Ierosinātie grozījumi ir atbalstīti Saeimas atbildīgajā komitejā.

Sadarbībā ar jaunuzņēmumu nozares pārstāvjiem līdz 2019. gada jūnijam plānots sagatavot rīcības plānu ar nepieciešamajiem pilnveidojumiem ilgtspējīgas ekosistēmas attīstības nodrošināšanai.[72]

[69] Finanšu tehnoloģijas.
[70] Pētījums: Sekmīgai jaunuzņēmumu attīstībai jāpilnveido tiesiskais regulējums.- Pieejams: https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/petijums-sekmigai-jaunuznemumu-attistibai-japilnveido-tiesiskais-regulejums-14214746.
[71] Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 142, 24.07.2013.-[stājās spēkā 07.08.2013.]
[72] Pētījums: Sekmīgai jaunuzņēmumu attīstībai jāpilnveido tiesiskais regulējums.- Pieejams: https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/petijums-sekmigai-jaunuznemumu-attistibai-japilnveido-tiesiskais-regulejums-14214746.

3. UZŅEMŠANAS NOSACĪJUMI

3.1. Uzņemšanas nosacījumi jaunuzņēmējiem un inovatīviem uzņēmējiem no trešajām valstīm

Uzņēmumu trešās valsts pilsonis ir tiesīgs reģistrēt arī pirms pieteikuma termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniegšanas, jo uzņēmuma reģistrācijas fakts nav saistīts ar termiņuzturēšanās atļaujas piešķiršanas procesu.

Piesakoties termiņuzturēšanās atļaujai, pieteicējam:

jāuzrāda derīgs ceļošanas dokuments, jāsamaksā valsts nodeva (100 EUR par dokumentu izskatīšanu 30 dienās), kā arī jāiesniedz :

- anketa uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai;
- fotogrāfija;
- dokumenti, kas apliecina pietiekamu finanšu līdzekļu apmēru (vismaz 430 EUR mēnesī[73]);
- izziņa par nesodāmību, ja atļaujas pieprasītājs ir no valsts, kuras pilsoņiem ieceļošanai Šengenas zonā nepieciešama vīza.

Saņemot termiņuzturēšanās atļauju trešās valsts pilsonis:

- uzrāda derīgu ceļošanas dokumentu;
- uzrāda derīgu veselības apdrošināšanas polisi;
- iesniedz Latvijas ārstniecības iestādes izdotu izziņu par to, ka neslimo ar tuberkulozi;
- iesniedz dokumentus, kas apliecina paredzamo dzīvesvietu.[74]

Piesakoties termiņuzturēšanās atļaujai, jaunuzņēmumu dibinātājam papildus iesniedzamajiem dokumentiem, kas noteikti "Uzturēšanās atļauju noteikumu" 3.daļā "Pamatdokumenti uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai"[75], jāiesniedz brīvas formas iesniegums, kurā norāda aprakstošu informāciju par inovatīvo produktu, ko plānots radīt vai attīstīt, un informāciju par plānotajiem komercdarbības pasākumiem turpmāko triju gadu laikā[76].[77] Dokumenti tiek iesniegti personīgi vai ar pilnvarotas

[73] Minimālā mēnešalga
[74] Minētos dokumentus neiesniedz, ja tie ir iesniegti vienlaikus ar izsaukuma vai uzturēšanās atļaujas pieprasījumu un ja trešās valsts pilsonim ir deklarēta dzīvesvieta Latvijā.
[75] Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumi Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi".- Latvijas Vēstnesis Nr. 101, 29.06.2010.- [stājās spēkā 01.07.2010.]
[76] Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"48[1].punktu.
[77] Piesakoties uzturēšanās atļaujai, nav jāpierāda investīciju esamība, kā arī nav jābūt reģistrētam uzņēmumam.

personas starpniecību Latvijā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, vai Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstī.

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pieprasa Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai[78] atzinumu par trešās valsts pilsoņa iesniegumā norādītā inovatīvā produkta atbilstību Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā minētajai definīcijai ar mērķi novērtēt, vai minētais uzņēmums pēc būtības atbilst jaunuzņēmuma definējumam, proti, tas ražo (vai plāno ražot) inovatīvu produktu vai pakalpojumu, vai tā īstenošanai tiek pielietots mērogojams biznesa modelis.

Trešās valsts pilsoņa termiņuzturēšanās atļaujas pieprasījumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde izskata 30 dienu laikā (vai 5 vai 10 darbdienu laikā, ja par dokumentu paātrinātu izskatīšanu samaksāta atbilstoša valsts nodeva). Ja, izskatot iesniegtos dokumentus, tiek konstatēti trūkumi vai nepieciešams veikt papildu pārbaudi, to novēršanai lēmuma pieņemšanas termiņš var tikt pagarināts uz laiku līdz četriem mēnešiem.[79] Pirms lēmuma pieņemšanas tiek veiktas pārbaudes informācijas sistēmās, piemēram, Šengenas Informācijas sistēmā, Uzņēmumu reģistrā u.tml. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, nepieciešamības gadījumā[80] piesaistot valsts drošības iestādes, vērtē iesniedzēja – trešās valsts pilsoņa - imigrācijas nosacījumus: vai trešās valsts pilsonim būs pietiekami finanšu līdzekļi sevis un savas ģimenes uzturēšanai, vai viņa ieceļošana nerada nelegālās imigrācijas risku vai neapdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrības veselību.

Uzturēšanās tiesības piešķir uz laiku līdz trim gadiem, taču eID karti izsniedz uz vienu gadu. Reizi gadā atļauja jāatjauno (jāreģistrē). Šī procesa ietvaros Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pārliecinās, kā trešās valsts pilsonis ir veicis Imigrācijas likumā noteiktās darbības noteiktajā termiņā - ir reģistrējis uzņēmumu Latvijas komercreģistrā un saņēmis riska kapitāla investīcijas.

Gan jaunuzņēmumu dibinātāji, gan jaunuzņēmumu darbinieki, kas jau ir saņēmuši termiņuzturēšanās atļauju vai vīzu Latvijā, ir tiesīgi mainīt statusu, izņemot gadījumu, ja valstī uzturas saistībā ar studijām (šādā gadījumā statusa maiņa, neizceļojot no valsts, ir iespējama tikai pēc studiju pabeigšanas). Ja trešās valsts pilsonis vēlas mainīt statusu, viņam nav nepieciešams atkārtoti iesniegt, piemēram, izziņu par nesodāmību, dokumentus, kas apliecina dzīvesvietu (ja tā nemainās), izziņu par to, ka neslimo ar tuberkulozi.

Ja trešās valsts pilsonis Latvijā uzturas saistībā ar studijām, viņam ir tiesības uz nodarbinātību vai komercdarbības veikšanu līdz 20 stundām nedēļā, nesaņemot īpašu atļauju nodarbinātībai vai komercdarbības veikšanai. Augstāka līmeņa studiju programmās (maģistra vai doktora) studējošajiem ir tiesības uz nodarbinātību līdz 40 stundām nedēļā. Ja uzturēšanās Latvijā ir saistīta ar komercdarbību, arī tad trešās valsts pilsonis bez īpašas atļaujas saņemšanas ir tiesīgs reģistrēt

[78] Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā noteiktā atbalsta programmu administrējošā iestāde.
[79] Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.
[80] Piemēram, ja trešās valsts pilsonis ir no paaugstināta terorisma riska valsts.

papildu uzņēmumu un darboties šī uzņēmuma valdē. Ja trešās valsts pilsonis Latvijā uzturas saistībā ar nodarbinātību, bet vēlas dibināt uzņēmumu un darboties tā valdē, viņam jāsaņem papildu ieraksts uzturēšanās atļaujā, kas dod tiesības veikt komercdarbību.[81]

3.2. Trešo valstu pilsoņu nodarbināšana jaunuzņēmumos

Latvijā nepastāv īpašas shēmas darbinieku no trešajām valstīm nodarbināšanai jaunuzņēmumos, tomēr tas ir iespējams, esošo shēmu ietvaros. Jaunuzņēmums ir tiesīgs nodarbināt trešo valstu pilsoņus, tomēr nodarbinātībai pastāv virkne ierobežojumu attiecībā gan uz ieceļošanu (vīza), gan uzturēšanos (uzturēšanās atļauja), gan nodarbinātību (tiesības uz nodarbinātību), turklāt darba devējs uzņemas pilnu atbildību gan par trešā valsts pilsoņa nodarbinātību (t.sk. ierobežojumi attiecībā uz atalgojumu), gan uzturēšanos (t.sk. dzīvesvieta un veselības aprūpe), gan nepieciešamības gadījumā - izraidīšanas izdevumiem.

Ja tiek uzaicināts nodarbinātais, kas nepieprasa Eiropas Savienības zilo karti, uzņēmumam jāreģistrē brīva darba vieta Nodarbinātības valsts aģentūrā. Ja 30 dienu laikā uz šo vakanci nav pieteicies kāds Eiropas Savienības valsts pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs, uzņēmumam jāapstiprina izsaukums termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai darbiniekam. Pieteikuma iesniegšanas brīdī uzņēmumam nedrīkst būt nodokļu parādu. Pieteikumam pievieno trešā valsts pilsoņa izglītību vai pieredzi apliecinošus dokumentus.

Uzaicinot nodarbināto, kura profesija iekļauta Ministru kabineta apstiprinātajā profesiju sarakstā, kurās konstatēts darbaspēka trūkums[82], brīva darba vieta Nodarbinātības valsts aģentūrā jāreģistrē 10 darba dienas pirms darbinieka uzaicināšanas (parasto 30 dienu vietā), bet, uzaicinot nodarbināto, kas pieprasīs Eiropas Savienības zilo karti, brīva darba vieta nav jāreģistrē vispār.

Pēc izsaukuma apstiprināšanas trešās valsts pilsonis ir tiesīgs iesniegt dokumentus[83] termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai.

Piesakoties termiņuzturēšanās atļaujai, pieteicējam:

jāuzrāda derīgs ceļošanas dokuments, jāsamaksā valsts nodeva (100 EUR par dokumentu izskatīšanu 30 dienās), kā arī jāiesniedz :

- anketa uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai;
- fotogrāfija;

[81] Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.
[82] Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 47, 06.03.2018.-[stājās spēkā 07.03.2018.]
[83] Pieteikuma dokumentus un aizpildītu anketu var iesniegt 5 valodās – latviešu, angļu, franču, vācu un krievu.

- izziņa par nesodāmību, ja atļaujas pieprasītājs ir no valsts, kuras pilsoņiem ieceļošanai Šengenas zonā nepieciešama vīza.

Saņemot uzturēšanās atļauju, trešās valsts pilsonim jāiesniedz dokumenti, kas apliecina viņa paredzamo dzīvesvietu, jāuzrāda veselības apdrošināšanas polise un jāiesniedz izziņa par to, ka viņš neslimo ar tuberkulozi.

Darba devējs reģistrē vakanci Nodarbinātības valsts aģentūrā, ja nodarbinātība paredzēta uz darba līguma pamata.

Darba devējs iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ielūguma vai izsaukuma pieprasījumu (kopā ar darba līgumu vai tā projektu un trešās valsts pilsoņa izglītības dokumentiem).

Trešās valsts pilsonis Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstī iesniedz dokumentus vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai. Informācija par tiesībām uz nodarbinātību tiek iekļauta vīzā (uzturēšanās atļaujā).

Iesniegto dokumentu termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai izskatīšanas termiņš ir 30 dienas. Lēmumu ir iespējams saņemt, maksājot paaugstinātu valsts nodevu, 10 vai 5 darbdienu laikā. Ja, izskatot iesniegtos dokumentus, tiek konstatēti trūkumi, to novēršanai lēmuma pieņemšanas termiņš var tikt pagarināts uz laiku līdz četriem mēnešiem.

Iesniegumu apstrādes laiks precīzi atbilst likumā noteiktajam termiņam – ja persona samaksājusi valsts nodevu par dokumentu izskatīšanu 30 dienu laikā, tad lēmums parasti tiek pieņemts 30.dienā. Uzturēšanās atļaujas (eID kartes) izgatavošanas var ilgt 2 vai 10 darba dienas (atkarībā no samaksātā valsts nodevas apjoma).

3.3. Izaicinājumi un labā prakse saistībā ar jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmēju piesaistīšanu no trešajām valstīm

Atbildīgās institūcijas ir norādījušas, ka labā prakse saistībā ar jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmēju uzņemšanu no trešajām valstīm, ir veiksmīgā sadarbība starp Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, izskatot trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātāju pieteikumus termiņuzturēšanās atļaujām.[84]

3.4.Gadījumu izpētes scenāriji

[84] Avots: Ekonomikas ministrija un Pilsonības un migrācija slietu pārvalde.

1. Trešās valsts pilsonis, kas atrodas ārpus ES, vēl nav izveidojis uzņēmējdarbību: jaunuzņēmums ir biznesa plāna stadijā, ES dalībvalstī uzņēmums vēl nav reģistrēts, vēlas pieteikties uzturēšanās atļaujai no trešās valsts.

Vihaan ir augsti kvalificēts profesionālis no Indijas ar Deli Universitātes maģistra grādu, pašlaik dzīvo Deli. Dažus pēdējos mēnešus viņš ir strādājis IT uzņēmumā, bet tuvākajā laikā plāno sākt savu uzņēmējdarbību. Viņam jau ir biznesa plāns, lai izveidotu uz pakalpojumu balstītu lietojumprogrammu, kas, pēc viņa domām, varētu būt veiksmīga Latvijā. Viņa mērķis ir ierasties Latvijā un uzsākt savu uzņēmējdarbību. Kas Vihaan būtu jādara, lai izveidotu savu jaunuzņēmumu Latvijā?

1. Kādi migrācijas ceļi ir pieejami?

Atbilstoši Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 33.punktā[85] noteiktajai kārtībai šajā piemērā minētajam trešās valsts pilsonim ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju, iesniedzot brīvas formas iesniegumu, kurā norāda aprakstošu informāciju par inovatīvo produktu, ko plānots radīt vai attīstīt, un informāciju par plānotajiem komercdarbības pasākumiem turpmāko triju gadu laikā.[86]

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē trešās valsts pilsonim jāiesniedz:

- Latvijas Republikā atzīts ceļošanas dokuments;
- noteikta parauga anketa[87] uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai;
- fotogrāfija;
- dokuments, kas apliecina nepieciešamo iztikas nodrošinājumu (vismaz 430 EUR mēnesī (minimālā mēnešalga));
- brīvas formas iesniegums, kurā sniegta aprakstoša informācija par inovatīvo produktu, kādu paredzēts radīt vai attīstīt, kā arī informācija par plānotajiem komercdarbības pasākumiem turpmāko trīs gadu laikā;
- maksājuma dokuments, kas apliecina valsts nodevas samaksu.

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir tiesīga Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā noteikto atbalsta programmu administrējošajai iestādei – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai pieprasīt atzinumu par trešā valsts pilsoņa iesniegumā norādītā inovatīvā produkta atbilstību Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā minētajai definīcijai.

[85] Imigrācijas likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 169, 20.11.2002.-[stājās spēkā 01.05.2003.]
[86] Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"481.punktu.
[87] Anketa.- Pieejams: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/Uztur%C4%93%C5%A1an%C4%81s/UA_anketa_2016.pdf.pdf.

2. Vai persona var pretendēt uz uzturēšanās atļauju un ja jā, ar kādiem īpašiem nosacījumiem?

Persona kvalificētos, ja iesniegtu visus nepieciešamos dokumentus un tiktu saņemts Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras atzinums par produkta atbilstību inovatīva produkta definīcijai.

3. Kura iestāde novērtētu pieteikumu iesniedzēju atbilstību?

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra izvērtē pieteicēja atbilstību. Atsevišķos gadījumos, ja pieteicējs ir no valsts ar paaugstinātu terorisma risku, pieteikumu papildus izvērtē arī kompetentās drošības iestādes.

4. Kāds ir pieteikšanās process?

Dokumenti uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai trešās valsts pilsonim jāiesniedz Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā Deli vai, ja persona uzturas Latvijas Republikā ar vīzu – Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē.

Pieteikuma dokumentus un aizpildītu anketu var iesniegt 5 valodās – latviešu, angļu, franču, vācu un krievu.

5. Cik ilgs laiks būs nepieciešams, lai persona saņemtu atļauju?

Pieteikuma apstrādei ir nepieciešamas 30 dienas (vai 5 vai 10 darbdienu laikā, ja par dokumentu paātrinātu izskatīšanu samaksāta atbilstoša valsts nodeva), un pēc pozitīvas atbildes termiņuzturēšanās atļauju var saņemt 2-10 dienu laikā.

2. Trešās valsts pilsonis jau atrodas ES, ir nodarbināts kā augsti kvalificēts darbinieks: augsti kvalificēts trešās valsts pilsonis, kam tika izsniegta ES zilā karte vai alternatīva valsts atļauja augsti kvalificētiem darbiniekiem, kas strādā noteiktas nozares uzņēmumā; pēc 2 gadu nodarbinātības uzņēmumā vēlas sākt savu uzņēmējdarbību

Amel ir Tunisijas pilsone, kas strādā pie "B Solutions", biotehnoloģiju uzņēmuma Latvijā ar ES Zilās kartes atļauju vai alternatīvu uzturēšanās atļauju augsti kvalificētiem darbiniekiem, kuru organizēja viņas darba devējs. Nostrādājusi uzņēmumā divus gadus, viņa jūt, ka ir gatava uzņemties jaunu izaicinājumu. Viņa vēlētos uzsākt savu uzņēmējdarbību tajā pašā nozarē un izveidot uzņēmumu, kas piedāvā augsto tehnoloģiju risinājumus atkritumu pārstrādei jaunos, inovatīvos veidos. Viņa vēlas paliktLatvijā. Kādas ir viņas iespējas?

1. Kādi migrācijas ceļi (vīzas/uzturēšanās atļaujas) ir pieejami?

Jāmaina uzturēšanās statuss Latvijā, tas ir, jāpieprasa termiņuzturēšanās atļauja kā jaunuzņēmuma dibinātājam.

2. Vai persona var pretendēt uz uzturēšanās atļauju un ja jā, ar kādiem īpašiem nosacījumiem?

Jā, ja paredzētā darbība atbilst jaunuzņēmuma un inovatīva produkta konceptam.

3. Kura iestāde novērtētu pieteikumu iesniedzēju atbilstību?

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra izvērtē pieteicēja atbilstību.

4. Kāds ir pieteikšanās process?

Persona iesniedz uzturēšanās atļaujas pieteikuma dokumentus[88] jebkurā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajā nodaļā.

5. Cik ilgs laiks būs nepieciešams, lai persona saņemtu atļauju?

Iesniegto dokumentu termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai izskatīšanas termiņš ir 30 dienas. Lēmumu ir iespējams saņemt, maksājot paaugstinātu valsts nodevu, 10 vai 5 darbdienu laikā. Ja, izskatot iesniegtos dokumentus, tiek konstatēti trūkumi, to novēršanai lēmuma pieņemšanas termiņš var tikt pagarināts uz laiku līdz četriem mēnešiem.

Iesniegumu apstrādes laiks precīzi atbilst likumā noteiktajam termiņam – ja persona samaksājusi valsts nodevu par dokumentu izskatīšanu 30 dienu laikā, tad lēmums parasti tiek pieņemts 30.dienā. Uzturēšanās atļaujas (eID kartes) izgatavošana var ilgt 2 vai 10 darba dienas (atkarībā no samaksātā valsts nodevas apjoma).

3. Trešās valsts pilsonis, kurš atrodas ārpus ES, ir reģistrējis uzņēmumu trešajā valstī - jaunuzņēmums tikko sācis darbību, vēlas dibināt savu darbību Latvijā

Sergejam no Minskas, Baltkrievijā pieder uzņēmums "Icomp Technologies", kas tikko sācis elektronisko detaļu ražošanu IT tehnoloģiju nozarē. Uzņēmums jau ir nosūtījis eksperimentālus produktus uz trešo valstu tirgiem, piemēram, Japānu un Malaiziju, un, pamatojoties uz sākotnējiem panākumiem, tika nolemts pārcelt uzņēmuma galveno biroju uz Latviju turpmākai uzņēmējdarbības attīstībai. Kas ir jādara Sergejam, lai pārvietotu uzņēmuma galveno biroju uz Latviju? Vai ir kādi papildu noteikumi citiem darbiniekiem, kuru mērķis ir pārcelšanās uz Latviju?

1. Kādi migrācijas ceļi (uzturēšanās atļaujas) ir pieejami?

Jāpieprasa uzturēšanās atļauja saistībā ar jaunuzņēmumu, bet trīs mēnešu laikā no uzturēšanās atļaujas saņemšanas brīža šis uzņēmums būs jāreģistrē Latvijā.

[88] Pieteikuma dokumentus un aizpildītu anketu var iesniegt 5 valodās – latviešu, angļu, franču, vācu un krievu.

2. Vai persona var pretendēt uz uzturēšanās atļauju un ja jā, ar kādiem īpašiem nosacījumiem?

Jā, ja paredzētā darbība atbilst jaunuzņēmuma un inovatīva produkta konceptam.

3. Kura iestāde novērtētu pieteikumu iesniedzēju atbilstību?

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra izvērtē pieteicēja atbilstību.

4. Kāds ir pieteikšanās process?

Persona iesniedz uzturēšanās atļaujas pieteikuma dokumentus[89] jebkurā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajā nodaļā.

5. Cik ilgs laiks būs nepieciešams, lai persona saņemtu atļauju?

Iesniegto dokumentu termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai izskatīšanas termiņš ir 30 dienas. Lēmumu ir iespējams saņemt, maksājot paaugstinātu valsts nodevu, 10 vai 5 darbdienu laikā. Ja, izskatot iesniegtos dokumentus, tiek konstatēti trūkumi, to novēršanai lēmuma pieņemšanas termiņš var tikt pagarināts uz laiku līdz četriem mēnešiem.

Iesniegumu apstrādes laiks precīzi atbilst likumā noteiktajam termiņam – ja persona samaksājusi valsts nodevu par dokumentu izskatīšanu 30 dienu laikā, tad lēmums parasti tiek pieņemts 30.dienā. Uzturēšanās atļaujas (eID kartes) izgatavošanas var ilgt 2 vai 10 darba dienas (atkarībā no samaksātā valsts nodevas apjoma).

4. Trešās valsts pilsonis jau ir Eiropas Savienībā: doktorantūras vai maģistrantūras students

Auri ir Dominikānas doktorantūras studente Latvijas augstskolā biotehnoloģiju studiju jomā. Paralēli studijām (ārpus doktora grāda līguma) Auri pētīja fermentāciju un atklāja vēl nezināmas izpētītās fermenta īpašības. Auri atklāja, ka reakcijai starp pētīto fermentu un noteiktu enzīmu var būt īpaša ietekme uz cilvēka ādas atjaunošanos. Viņu uzrunāja potenciālais investors, kurš saskatījis atklājuma potenciālu medicīnas kosmetoloģijas nozarē. Auri vēlas reģistrēt uzņēmumu Latvijā un veikt turpmākus nepieciešamos pētījumus, lai saņemtu patentus un sāktu aģentu ražošanu kā nākamo posmu. Kādas ir viņas iespējas?

1. Kādi migrācijas ceļi (vīzas/uzturēšanās atļaujas) ir pieejami?

[89] Pieteikuma dokumentus un aizpildītu anketu var iesniegt 5 valodās – latviešu, angļu, franču, vācu un krievu.

Uzņēmumu doktorantūras vai maģistrantūras students var reģistrēt, nemainot savu studenta statusu valstī, kā arī līdztekus var veikt uzņēmuma operatīvās vadības funkcijas, jo doktorantūras vai maģistrantūras studentiem tiek piešķirta neierobežota piekļuve darba tirgum.

2. Vai persona var pretendēt uz uzturēšanās atļauju un ja jā, ar kādiem īpašiem nosacījumiem?

Persona kvalificētos, ja iesniegtu visus nepieciešamos dokumentus un tiktu saņemts Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras atzinums par produkta atbilstību inovatīva produkta definīcijai.

3. Kura iestāde novērtētu pieteikumu iesniedzēju atbilstību?

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra izvērtē pieteicēja atbilstību.

4. Kāds ir pieteikšanās process?

Persona iesniedz uzturēšanās atļaujas pieteikuma dokumentus[90] jebkurā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajā nodaļā, ja dokumentu iesniegšanas brīdī persona ir pabeigusi doktorantūras vai maģistrantūras studijas. Ja studijas nav pabeigtas, tad saskaņā ar vispārējo kārtību dokumenti jāiesniedz ārpus valsts – diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā, bet Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieks, izvērtējot projekta nozīmīgumu, var atļaut dokumentus iesniegt, neizceļojot no Latvijas.

5. Cik ilgs laiks būs nepieciešams, lai persona saņemtu atļauju?

Iesniegto dokumentu termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai izskatīšanas termiņš ir 30 dienas. Lēmumu ir iespējams saņemt, maksājot paaugstinātu valsts nodevu, 10 vai 5 darbdienu laikā. Ja, izskatot iesniegtos dokumentus, tiek konstatēti trūkumi, to novēršanai lēmuma pieņemšanas termiņš var tikt pagarināts uz laiku līdz četriem mēnešiem.
Iesniegumu apstrādes laiks precīzi atbilst likumā noteiktajam termiņam – ja persona samaksājusi valsts nodevu par dokumentu izskatīšanu 30 dienu laikā, tad lēmums parasti tiek pieņemts 30.dienā. Uzturēšanās atļaujas (eID kartes) izgatavošanas var ilgt 2 vai 10 darba dienas (atkarībā no samaksātā valsts nodevas apjoma).

[90] Pieteikuma dokumentus un aizpildītu anketu var iesniegt 5 valodās – latviešu, angļu, franču, vācu un krievu.

4. JAUNUZŅĒMUMU UN INOVATĪVU UZŅĒMĒJU PIESAISTĪŠANA NO TREŠAJĀM VALSTĪM

Jaunuzņēmumu dibinātājiem no trešajām valstīm ir izveidota atvieglota kārtība termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanai ar mērķi Latvijā attīstīt inovatīvu uzņēmējdarbību. Latvijā pieejami daudzveidīgi atbalsta instrumenti inovatīviem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem, taču tie nosaka vispārīgas prasības un nav izveidoti īpaši atbalsta instrumenti tieši trešo valstu pilsoņiem. Jebkura atbalsta saņemšanai var pieteikties arī Latvijā rezidējoši trešo valstu pilsoņi, kuri Latvijā reģistrējuši un veic saimniecisko darbību, kas nodrošina vienlīdzīgas iespējas visiem jaunuzņēmumu dibinātājiem.

Latvijā vairāki lielie uzņēmumi piedāvā jaunuzņēmumiem mentoru pakalpojumus, kā arī savu akseleratora programmu finansējumus. Līdzīgi arī Universitāšu biznesa inkubatoru un uzņēmējdarbības atbalsta centru ietvaros trešo valstu studentiem ir pieejams atbalsts. Uzņēmējdarbības atbalsta centri un pašvaldību piedāvātais atbalsts pieejams trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātājiem vispārējā kārtībā, un nav noteiktas īpašas prasības attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem. Visi minētie atbalsta veidi un formas trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātājiem ir pieejami vispārējā kārtībā.

Latvijas jaunuzņēmumu asociācija, “TechChill”, “Riga Tech Girls” un “Startup Nest“, organizē ar jaunuzņēmumiem saistītus pasākumus, vai arī organizē apmācības.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra strādā pie Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas starptautiskās atpazīstamības veicināšanas, kā arī popularizē Latviju kā vietu, kur potenciāli dibināt jaunuzņēmumu. Pēdējo 2 gadu[91] laikā rīkoti daudzveidīgi pasākumi sadarbībā ar lielākajiem Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas spēlētājiem. Īpaši aktīvi jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmumu piesaistē no trešajām valstīm darbojas ALTUM atlasītie finanšu starpnieki akcelerācijas programmas ietvaros. “Commercialization Reactor Fund” darbojas ar zinātnisko ideju komercializācijas un tehnoloģisko un zinātnisko (*deep tech*) jaunuzņēmumu piesaisti no trešajām valstīm.

I.TIESĪBAS

Tiesības	Īss piešķirto tiesību apraksts [92]
Atvieglota piekļuve uzturēšanās atļaujas saņemšanai	Jaunuzņēmumu dibinātājiem no trešajām valstīm, kas Latvijā plāno attīstīt inovatīvu produktu vai pakalpojumu, pieejama atvieglota kārtība termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanai (3.2. sadaļa). Pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanas kārtībai nav paredzēti nekādi atvieglojumi – tā tiek piešķirta vispārējā kārtībā.
Piekļuve nodarbinātībai	Jaunuzņēmumu dibinātājiem ir atļauta nodarbinātība tikai viņu dibinātajos uzņēmumos kā valdes locekļiem.

[91] 2017-2018.
[92] Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Iespēja uzturēties valstī kopā ar ģimenes locekļiem	Laulātajam un nepilngadīgajiem bērniem, kā arī aizbildnībā un aizgādnībā esošajām personām ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju kopā ar galveno iesniedzēju.
Ģimenes locekļu piekļuve darba tirgum	Ģimenes locekļiem tiek piešķirta neierobežota piekļuve darba tirgum.
Citas tiesības (sociālie pabalsti)	Trešo valstu pilsoņiem jaunuzņēmumu dibinātājiem ir tādas pašas tiesības saņemt sociālos pabalstus kā jebkuram citam strādājošam trešās valsts pilsonim ar termiņuzturēšanās atļauju.

II. VEICINĀŠANAS PASĀKUMI (attiecas uz valdību, privāto sektoru un strukturālajiem stimuliem)[93]

Pasākumi	Īss pasākuma apraksts	Vai piesaistīšanas pasākumi ir kampaņveidīgi vai pastāvīgi pasākumi?	Kas īsteno šo pasākumu? (valsts, privātais sektors utt.)	Attiecas uz:	
				Tikai TVP[94]	Vispārējs
Īpaša finansējuma un ieguldījumu pieejamība (piemēram, mikro aizdevumi)	Viena no valdības prioritātēm ir sekmēt finansējuma pieejamību, līdz ar to tiek piedāvāts plašs atbalsts finanšu instrumentu veidā. **Eksporta kredītu garantijas**, ļauj eksportētājam nodrošināties pret ārvalstu pircēja maksātnespēju vai ilgstošu nemaksāšanu, pārdodot preces vai sniedzot pakalpojumus ar atlikto maksājumu. No 2017. gada komersantiem pieejamas arī vidēja un ilgtermiņa eksporta kredīta garantijas, kuras sedz līdz 95% no ražošanas perioda riska vai eksporta kredīta riska zaudējumiem, un līdz 100% no eksporta kredīta riska vai ražošanas perioda riska zaudējumiem; – **Portfeļgarantijas**, piedāvā komersantiem finanšu pakalpojumus ar samazinātu aizdevumu procentu likmi, kur kredītiestādes apvieno individuālās garantijas portfelī. – **Mikrokreditēšana un starta aizdevumi** biznesa uzsācējiem, kā arī jaundibinātiem uzņēmumiem piedāvā saņemt finansējumu biznesa ideju īstenošanai un dzīvotspējīgu biznesa projektu īstenošanai; – **Aizdevumu garantiju programmas** – mērķis ir nodrošināt kredītresursus saimnieciskās darbības veicējiem sava biznesa īstenošanai, ja esošais nodrošinājums nav pietiekams bankas finansējuma saņemšanai. – **Paralēlie aizdevumi** – programmas mērķis ir sekmēt saimnieciskās darbības veicēju attīstību un konkurētspēju, sniedzot finansējumu mezanīna aizdevumu veidā (t.i. kopā ar Latvijā reģistrētas kredītiestādes vai tās meitas sabiedrības finansējumu) dzīvotspējīgu uzņēmējdarbības projektu īstenošanai.	Atbalsts pieejams pastāvīgi.	Attīstības finanšu institūcija ALTUM.	☐	☒

[93] Atbalsta nosacījumi noteikti vispārējā kārtībā un ir pieejami trešo valstu pilsoņiem ar nosacījumu, ka reģistrēts uzņēmums Latvijā.
[94] Trešās valsts pilsoņi

Pasākumi	Īss pasākuma apraksts	Vai piesaistīšanas pasākumi ir kampaņveidīgi vai pastāvīgi pasākumi?	Kas īsteno šo pasākumu? (valsts, privātais sektors utt.)	Attiecas uz:	
				Tikai TVP[94]	Vispārējs
	Sēklas kapitāla, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla fondi – finanšu instrumentu mērķis ir sekmēt saimnieciskās darbības veicēju izveidi, attīstību un konkurētspēju, sniedzot sēklas kapitāla, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla ieguldījumu uzņēmējdarbības projektu īstenošanai. Sēklas kapitāla, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla fondu īstenošanai 2014.–2020. gada ir pieejams finansējums 60 miljoni EUR.				
Koprades un īpaši pielāgotas telpas (iekārtas jaunuzņēmumu/uzņēmumu kopīgai izmantošanai)	Būtiska loma Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas attīstībā ir "TechHub Riga"[95], kas - jaunuzņēmumu ideju autoriem piedāvā koprades telpas, praktisku atbalstu un industrijas ekspertu konsultācijas un rīko dažādus sabiedrību izglītojošus pasākumus. Tāpat jaunuzņēmumiem pieejamas vairākas koprades telpas, piemēram, "OraculeTang Space"[96], "The Mill"[97], "DoBe", "Teikums"[98], u.c. 2019. gada sākumā visā Latvijā uzņēmējdarbības uzsācējiem, tai skaitā jaunuzņēmumu dibinātājiem, pieejami vairāk nekā 25 biznesa inkubatori, kas atrodas gan Rīgā, gan reģionu pilsētās. Starp tiem 15 ir Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori[99], kā arī 11 augstskolu uzņēmējdarbības atbalsta centri un biznesa inkubatori. Tāpat uzņēmumiem pieejamas citas universitāšu platformas uzņēmējdarbības veicināšanai kā inovācijas platforma "Demola Latvia", RTU "Dizaina fabrika"[100], u.c.	Atbalsts pieejams pastāvīgi.	"Techhub Riga", LIAA[102], individuālās koprades telpas.	☐	☒

[95] TechHub Riga.- Pieejams: https://riga.techhub.com/.
[96] OraculeTang Space.-Pieejams: http://oraculetangspace.lv/.
[97] The Mill.-Pieejams: http://www.millriga.com/.
[98] Teikums.-Pieejams: https://www.teikums.lv/en.
[99] Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori.- Pieejams: http://inkubatori.magneticlatvia.lv/.
[100] RTU Dizaina fabrika.-Pieejams: http://rtudf.rtu.lv/.
[102] Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra.

Pasākumi	Īss pasākuma apraksts	Vai piesaistīšanas pasākumi ir kampaņveidīgi vai pastāvīgi pasākumi?	Kas īsteno šo pasākumu? (valsts, privātais sektors utt.)	Attiecas uz:	
				Tikai TVP[94]	Vispārējs
	Ar valsts atbalstu 2016. gadā tika uzsākta Biznesa inkubatoru programma, kuras ietvaros izveidotas 15 biznesa inkubatoru vienības (8 nacionālas nozīmes attīstības centra pašvaldībās, 6 reģionālas nozīmes attīstības centra pašvaldībās un 1 radošo industriju biznesa inkubators Rīgā). Kopumā līdz 2018. gada decembrim Biznesa inkubatoru darbības ietvaros atbalsts piešķirts 423 komersantiem[101]. Biznesa inkubatoros regulāri tiek organizēti pasākumi, kas nodrošina gan jaunu komersantu piesaisti, gan veicina atbalsta saņēmēju zināšanu pilnveidošanu uzņēmējdarbības jautājumos (t.sk. organizētas meistarklases, lekcijas, semināri u.c.), komersantiem tiek nodrošināta mentoru piesaiste, kā arī katram komersantam individuāli tiek noteikti atbalsta periodā sasniedzamie mērķi.				
Piekļuve inkubācijas/akseleratora atbalsta programmām	Latvijā pastāvīgi darbojas 4 akcelerācijas programmas, kas agrīnas stadijas jaunuzņēmumiem nodrošina nepieciešamās ekspertu konsultācijas un perspektīvākajiem projektiem sniedz iespēju saņemt sēklas stadijas investīcijas. Latvijā darbojas 3 publiski līdzfinansēti akcelerācijas fondi "Overkill Ventures"[103], "Buildit"[104] un "Commercialization Reactor Fund"[105], kā arī privāts akselerators "StartupWiseGuys"[106] Publiski līdzfinansētie akcelerācijas fondi sniedz inovatīviem jaunuzņēmumiem biznesa idejas, uzņēmuma un produkta izveidei un attīstībai, ar mērķi veicināt to izaugsmi un konkurētspēju, īpaši tehnoloģiskiem un rūpnieciskiem projektiem. Atbalsts uzņēmējiem tiek sniegts divos posmos – pirmssēklas finansējums uzņēmuma izveidei, konsultācijām un produkta izstrādei, izpētei, novērtēšanai un apstiprināšanai (līdz 50 tūkst. EUR), un sēklas finansējums uzņēmumiem, kas būs veiksmīgi izgājuši pirmssēklas ieguldījumu posmu tālākai izaugsmei, produkta un	Atbalsts pieejams pastāvīgi.		☐	☒

[101] Finansējums ir līdz piešķirts vietējiem uzņēmumiem.
[103] Overkill Ventures.- Pieejams: https://www.overkill.vc/.
[104] Buildit.- Pieejams: https://www.buildit.lv/.
[105] Commercialization Reactor Fund.- Pieejams: https://www.commercializationreactor.com/.
[106] StartupWiseGuys.-Pieejams: https://startupwiseguys.com/.

Pasākumi	Īss pasākuma apraksts	Vai piesaistīšanas pasākumi ir kampaņveidīgi vai pastāvīgi pasākumi?	Kas īsteno šo pasākumu? (valsts, privātais sektors utt.)	Attiecas uz:	
				Tikai TVP[94]	Vispārējs
	saimnieciskās darbības modeļa attīstībai (līdz 250 tūkst. EUR). Kopumā 2014.-2020. gada plānošanas periodā trīs akcelerācijas fondu (“Buildit Latvia”, “Commercialization Reactor Fund”, “Overkill Ventures”) īstenošanai paredzēti 15 miljoni EUR.				
Nodokļu atvieglojumi (pabalsti, samazinājumi, atbrīvojumi utt.)	**Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums** piedāvā iespēju saņemt nodokļu atvieglojumus un atbalstu augsti kvalificētu darbinieku piesaistei. Uzņēmumiem iespējams pieteikties fiksēta sociālā nodokļa maksājuma veikšanai un papildus iedzīvotāju ienākuma nodokļa atlaidei 0% apjomā, kā arī 45% līdzfinansējuma saņemšanai augsti kvalificētu darbinieku piesaistei.	Pastāvīgi.	LIAA	☐	☒
Konsultāciju pakalpojumi/koordinatori palīdz tīklošanā/piekļūšanā tīkliem	2018. gadā uzsākts jauns atbalsta sniegšanas veids jaunuzņēmumiem - **atbalsts dalībai starptautiskās izstādēs ārvalstīs,** dalībai ar uzņēmējdarbību saistītās konferencēs un tiešajām vizītēm pie potenciālā investora vai sadarbības partnera ārvalstīs līdz 4000 EUR vienam uzņēmumam.	Kampaņveidīgi divas reizes gadā.	LIAA	☐	☒
Mācību programmas jaunuzņēmumiem	**Inovāciju motivācijas programmas** mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību un inovāciju ieviešanu. Kopējais programmā pieejamais finansējums ir 5,7 milj. EUR. Programmas ietvaros 2018. gadā īstenota virkne pasākumu dažādām mērķa grupām, tostarp, studentiem, uzņēmējdarbības uzsācējiem, esošiem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem, kā arī ikvienam interesentam, praktiskā un interaktīvā veidā iesaistot dažādās inovācijas un uzņēmējdarbības aktivitātēs.	Pastāvīgi.	LIAA	☐	☒
Finansiāls atbalsts administratīvo un/vai personāla izmaksu segšanai	**Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums** piedāvā iespēju saņemt līdzfinansējumu 45% apjomā no atalgojuma augsti kvalificētu darbinieku piesaistei.	Pastāvīgi.	LIAA	☐	☒
	Tāpat Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras reģionālo biznesa inkubatoru programmas ietvaros iespējams saņemt atbalstu dažāda veida administratīvo izmaksu segšanai.	Kampaņveidīgi divas reizes gadā.	LIAA	☐	☒

Esošie jaunuzņēmumu veicināšanas pasākumi nav specifiski orientēti tikai uz trešo valstu pilsoņiem, bet ir pieejami visiem. Biedrība "Patvērums "Drošā māja"" šobrīd īsteno projektu[107], kura viens no mērķiem ir 2022. gadā izveidot inkubatoru trešo valstu pilsoņiem, kuri vēlas veidot uzņēmumus Latvijā.[108]

4.1. Jaunuzņēmumu dibinātājiem un inovatīviem uzņēmējiem paredzētie reklāmas pasākumi un informācijas kampaņas

Latvijas Investīciju attīstības aģentūra Inovāciju motivācijas programmas ietvaros informē un iedrošina pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību un inovāciju ieviešanu. Programmas ietvaros tiek rīkoti pasākumi dažādām mērķa grupām, tostarp, studentiem, uzņēmējdarbības uzsācējiem, esošiem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem, kā arī ikvienam interesentam, praktiskā un interaktīvā veidā iesaistot dažādās inovācijas un uzņēmējdarbības aktivitātēs.

Inovāciju motivācijas programmas mērķis ir informēt un iedrošināt sabiedrību uzsākt inovatīvu uzņēmējdarbību, kā veicināšanas mehānismu izmantojot arī godalgu piešķiršanu. Tāpat paredzēts informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi veicinot sabiedrību un uzņēmējus pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai, kā arī paaugstināt inovatīvo komersantu īpatsvaru ekonomikā un motivēt komercdarbības uzsākšanu.

Pasākuma mērķa grupa ir potenciālie komercdarbības uzsācēji, pašnodarbinātas personas, fiziskas personas (biznesa ideju autori), biedrības un nodibinājumi, izglītības iestāžu audzēkņi un studenti, komersanti, augstskolas, zinātniskās institūcijas, pašvaldības un pašvaldību iestādes, valsts institūcijas un sabiedrība kopumā.

Projekta ietvaros Latvijā tiek īstenotas dažādas aktivitātes, piemēram, inovatīvo biznesa ideju konkurss "IDEJU KAUSS", pasākumi programmas "Skolēnu mācību uzņēmumi" ietvaros, gan ieviestas jaunas - ikgadējs vairāku dienu pasākums ar ārvalstu ekspertu iesaisti un meistarklasēm tehnoloģiskās intereses un jaunrades veicināšanai, menedžmenta inovāciju apmācību kurss komersantiem un citas.

Tāpat arī sadarbībā ar citām organizācijām, kas jau šobrīd profesionāli nodarbojas ar biznesa ideju un jaunsāktu uzņēmējdarbības projektu attīstīšanu, tiek rīkoti pasākumi dažādām mērķa grupām – tīklošanas semināri, diskusijas, meistarklases, jaunu produktu radīšanas darbnīcas (hakatoni) u.c.

---

[107] "Migrantu talantu dārzs" īsteno kopā ar sadarbības partneriem no sešām valstīm - Horvātijas, Bulgārijas, Lietuvas, Grieķijas, Norvēģijas un Islandes.

[108] Uzsākts projekts imigrantu biznesa atbalstam.-Pieejams: http://www.patverums-dm.lv/lv/uzsakts-projekts-imigrantu-biznesa-atbalstam/960.

Magnetic Latvia Startup ir zīmols, kas tiek izmantots komunikācijā starptautiskajā vidē un darbojas valsts Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras struktūrā. Izmantojot šo zīmolu, jaunuzņēmumiem tiek sniegts informatīvs atbalsts, kā arī sekmēta Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas atpazīstamība ārpus Latvijas.

Tā ietvaros Latvijas Investīciju attīstības aģentūra veido un uztur arī vairākas informācijas platformas un komunikācijas kanālus, kas sniedz informāciju par norisēm jaunuzņēmumu ekosistēmā un inovāciju radīšanā: Interneta platforma www.startupLatvia.eu – vienas pieturas aģentūra informācijai par Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmu; Interneta platforma *Labs of Latvia*; Žurnāls *Baltic Startup Mag.*

Komunikācijai sociālajos tīklos tiek izmantots tēmturis #startinlatvia.

2019. gadā veiktais Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtējums[109] secina, ka kopumā Baltijas valstīs, tai skaitā Latvijā ir labvēlīgi apstākļi jaunuzņēmuma dibināšanai. Rīga nostiprinās kā Latvijas jaunuzņēmumu centrs, kurā pieejamas plašas un daudzveidīgas koprades telpas[110]. Tāpat pieejami valsts atbalsta instrumenti – gan finansiāli, gan nefinansiāli – jaunuzņēmumu dibinātājiem, tai skaitā no trešajām valstīm. Latvijā pieejams riska kapitāla finansējums, kā arī kopumā pieaug jaunuzņēmumu skaits un paplašinās jaunuzņēmumu ekosistēma, kas atbilstoši starptautiskajiem pētījumiem, ir svarīgs piesaistes faktors konkrētai jaunuzņēmumu dibināšanas vietai.

Kopumā Baltijas valstis ierindojas TOP6 Eiropā, vērtējot pēc uzņēmējdarbības vides piemērotības uzņēmējdarbības uzsākšanai. Latvija Pasaules bankas veidotajā *Doing Business* 2019. gada topā ieņem 19.vietu 190 valstu konkurencē, savukārt ir pirmajā vietā Baltijā nodokļu nomaksas griezumā. Kopumā izmaksas uzņēmējdarbības veikšanai ir zemākas kā Rietumeiropas un Centrāleiropas valstīs, gan vērtējot pēc biroja telpu īres vai koprades telpu izmaksām (skat. pētījuma[111] 4.1. nodaļu), kā arī IT speciālistu un programmētāju atalgojums ir konkurētspējīgāks nekā citās Eiropas valstīs, kas Latviju padara pievilcīgu jaunuzņēmuma dibināšanai. Vienlaikus starptautiskā lidosta "Rīga' Latviju padara par pieejamu valsti arī no ģeogrāfiskā skatupunkta, padarot to viegli savienojamu ar citām ES dalībvalstīm. Turklāt, Latvijas piederība Eiropas Savienības valstu saimei, kā arī stabilā tiesību sistēma padara to par pievilcīgu galamērķi jaunuzņēmumu dibinātājiem no NVS[112] dalībvalstīm.[113]

[109] Pētījums "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde".- Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.
[110] Skatīt sīkāk 1.sadaļā.
[111] Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde.
[112] NVS - Neatkarīgo Valstu Sadraudzība.
[113] Avots: Ekonomikas ministrija.

4.2. Jaunuzņēmumu un inovatīvu uzņēmēju piesaistes izaicinājumi un labā prakse

2018. gada 27.-31. augustā norisinājās pirmais pārrobežu pasākums - hakatons "*Minska-Rīga Startup Train*". Starptautiskā hakatona mērķis bija nostiprināt attiecības starp Baltkrievijas un Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmām un sekmēt jaunuzņēmumu dibinātāju piesaisti Latvijai. Hakatonu organizēja Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras un "*Imaguru Startup Hub Minsk*" ar TechChill un Startin.LV palīdzību. Konkursā piedalījās 20 jaunuzņēmumu veidotāji no abām valstīm, kuriem bija iespēja attīstīt savas idejas, izmantojot ekspertu un mentoru palīdzību. Visaizraujošākā daļa gan komandām, gan mentoriem bija nakts darbošanās vilcienā Minska-Rīga, īpašajā hakatona vagonā.

Līdzīgi, ar mērķi popularizēt Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmu starptautiski Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras sadarbībā ar ekosistēmas dalībniekiem – *Startin.lv, Techchill, Techchub, DFF* un citām organizācijām rīko atsevišķus pasākumus lielāko jaunuzņēmumu konferenču ietvaros ar mērķi veicināt Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas atpazīstamību.

Ekonomikas ministrija, izmantojot masu medijus, arvien vairāk popularizē Latviju kā mērķa valsti jaunuzņēmumu dibinātājiem no trešajām valstīm.[114]

[114] Jaunuzņēmuma dibināšana Latvijā: vadlīnijas trešo valstu pilsoņiem. Pieejams: https://www.delfi.lv/bizness/biznesa_vide/jaunuznemuma-dibinasana-latvija-vadlinijas-treso-valstu-pilsoniem.d?id=51236931.

5. UZTURĒŠANĀS ATĻAUJU ATJAUNOŠANA UN JAUNUZŅĒMUMU UN INOVATĪVU UZŅĒMĒJU NOTURĒŠANAS PASĀKUMI

Termiņuzturēšanās atļauja trešās valsts jaunuzņēmuma dibinātājam tiek piešķirta uz trim gadiem. Pēc šī trīs gadu perioda jaunuzņēmuma dibinātājam jāmaina uzturēšanās iemesls valstī – vai nu jāsaņem uzturēšanās atļauja saistībā ar komercdarbību, vai ar nodarbinātību. Saistībā ar jaunuzņēmumu izsniegtā termiņuzturēšanās atļauja netiek pagarināta.

Tiesību aktos paredzētās procedūras trešo valstu pilsoņiem, kam ir izsniegtas uzturēšanās atļaujas saistībā ar jaunuzņēmumu izveidošanu, ja:

- trešo valstu pilsoņu uzņēmums pārstāj būt "jaunuzņēmums", tad turpmākā uzturēšanās pēc sākotnējā trīs gadu perioda notiktu saskaņā ar vispārējo kārtību - jaunuzņēmuma dibinātājam jāmaina uzturēšanās iemesls valstī – vai nu jāsaņem uzturēšanās atļauja saistībā ar komercdarbību, vai ar nodarbinātību. Saistībā ar jaunuzņēmumu izsniegtā termiņuzturēšanās atļauja netiek pagarināta.

- trešo valstu pilsoņu jaunuzņēmums piedzīvo neveiksmi, tad saistībā ar jaunuzņēmumu izsniegtā termiņuzturēšanās atļauja tiks anulēta. Ja persona vēlētos turpināt uzturēties valstī, tai būtu jāpieprasa uzturēšanās atļauja saistībā ar citu uzturēšanās iemeslu, piemēram, nodarbinātību.

- trešo valstu pilsoņu uzņēmējdarbības plāns pēc apstiprināšanas mainās, tiek vērtēts, vai uzņēmuma darbība joprojām atbilst jaunuzņēmuma un inovatīva produkta ieviešanas konceptam. Ja jā, tad termiņuzturēšanās atļaujas spēkā esamību izmaiņas biznesa plānā neietekmē.

Ir ieviesti daudzveidīgi atbalsta instrumenti jaunuzņēmumu un inovāciju atbalstam. Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums[115] piedāvā jaunuzņēmumiem saņemt iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu un atbalstu augsti kvalificētu darbinieku piesaistei[116].

Būtisks šķērslis visas Eiropas Savienības dalībvalstīs, tai skaitā Latvijā, ir jaunuzņēmumu noturēšana to sākotnējā mītnes zemē tajos attīstības posmos, kad sākas strauja izaugsme un nepieciešams piesaistīt riska kapitāla investīcijas C un D sērijas riska kapitāla piesaistes ciklos. Šajā posmā jaunuzņēmumi bieži pārceļas vai daļu uzņēmuma darbības pārceļ uz ASV Silīcija Ieleju, kur pieejams apjomīgāks finansējums šāda veida darījumiem.[117]

[115] Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 241, 10.12.2016. – [stājās spēkā 01.01.2017.]
[116] Law On Aid for the Activities of Start-up Companies (Law on Aid for Activities of Start-up companies: https://likumi.lv/ta/en/en/id/287272-law-on-aid-for-the-activities-of-start-up-companies)
[117] Avots: Ekonomikas ministrija.

Latvija izveidojusi daudzveidīgus atbalsta instrumentus jaunuzņēmumiem un inovatīviem uzņēmumiem, lai motivētu tos darboties Latvijā. Latvijā ir pieejamas 4 akcelerācijas programmas, kas agrīnas stadijas jaunuzņēmumiem nodrošina nepieciešamās ekspertu konsultācijas un perspektīvākajiem projektiem sniedz iespēju saņemt sēklas stadijas investīcijas. Latvijā darbojas 3 publiski līdzfinansēti akcelerācijas fondi "Overkill Ventures"[118], "Buildit'[119] un "Commercialization Reactor Fund"[120], kā arī privāts akselerators "StartupWiseGuys"[121]. 2019. gada sākumā visā Latvijā uzņēmējdarbības uzsācējiem, tai skaitā jaunuzņēmumu dibinātājiem, bija pieejami vairāk nekā 25 biznesa inkubatori, kas atrodas gan Rīgā, gan reģionu pilsētās. Starp tiem 15 ir Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori[122], kā arī 11 augstskolu uzņēmējdarbības atbalsta centri un biznesa inkubatori. Tāpat uzņēmumiem pieejamas citas universitāšu platformas uzņēmējdarbības veicināšanai kā inovācijas platforma "*Demola Latvia"*, RTU "Dizaina fabrika"[123], u.c.

Ņemot vērā, ka trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātāju piesaistes shēma pastāv salīdzinoši neilgu laiku, šobrīd nav iespējams vērtēt jaunuzņēmumu izdzīvošanas rādītāju. Latvijas Startup uzņēmumu asociācijas pārstāve norādīja, ka jaunuzņēmumu vidē ir pieņemts uzskatīt, ka no 10 jaunuzņēmumiem izdzīvo 1[124].

Ekonomikas ministrija 2019. gadā veica visaptverošu Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas kartējumu[125], kā arī esošo atbalsta instrumentu novērtējumu. Tajā tika analizētas arī esošās atbalsta shēmas jaunuzņēmumu dibinātājiem no trešajām valstīm Latvijā, salīdzinot ar Lietuvā un Igaunijā pastāvošajiem modeļiem.

Kopumā var secināt, ka Latvijas gadījumā pieteikuma izskatīšanas termiņš ir īsāks nekā Lietuvā un Igaunijā un aizņem līdz 30 dienām. Visās trijās valstīs dokumentus var iesniegt arī angļu valodā. Vienlaikus Latvijā vienīgajā no trim valstīm pastāvēja būtisks ierobežojums attiecībā uz nepieciešamību piesaisti investīcijas 6 mēnešu laikā pēc uzturēšanās atļaujas izsniegšanas.

Ekonomikas ministrija iesniedza Saeimā priekšlikumus grozījumiem Imigrācijas likumā attiecībā uz termiņuzturēšanās atļaujas jaunuzņēmumu dibinātājiem izsniegšanas kārtību. Ierosinātie grozījumi stājās spēkā 2019. gada 1. jūlijā.

[118] Overkill Ventures.- Pieejams: https://www.overkill.vc/.
[119] Buildit.- Pieejams: https://www.buildit.lv/.
[120] Commercialization Reactor Fund.- Pieejams: https://www.commercializationreactor.com/.
[121] StartupWiseGuys.-Pieejams: https://startupwiseguys.com/.
[122] Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori.- Pieejams: http://inkubatori.magneticlatvia.lv/.
[123] RTU Dizaina fabrika.-Pieejams: http://rtudf.rtu.lv/.
[124] Kāpēc bankrotē startapi Latvijā? Pieejams: https://medium.com/@dagnijalejia/k%C4%81p%C4%93c-latvij%C4%81-bankrot%C4%93-startupi-2514d721d2ce.
[125] Pētījums "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde".-Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.

6. SECINĀJUMI

Divus gadus pēc trešo valstu jaunuzņēmumu dibinātāju piesaistes regulējuma ieviešanas ir izsniegtas tikai 9 termiņuzturēšanās atļaujas, kas neliecina par piesaistes regulējuma popularitāti trešo valstu jaunuzņēmumu vidū. Tomēr situācija varētu mainīties līdz ar atvieglotajiem nosacījumiem, kas stājās spēkā 2019.gada 1.jūlijā. LIAA prognozē, ka 2019.gadā jaunuzņēmumu dibinātāju termiņuzturēšanās atļaujai varētu pieteikties 25 pretendenti.[126]

Ievērojot to, ka jaunuzņēmumu dibinātājiem ir noteikts vislabvēlīgākais iespējamais režīms uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai (brīva izvēle pieteikuma iesniegšanas vietai, minimāls dokumentu apjoms, nav prasības, lai uzņēmuma reģistrācija būtu veikta pirms termiņuzturēšanās atļaujas pieprasījuma iesniegšanas), secināms, ka nelielo pieteikumu skaitu būtiski ietekmē arī citi, ar valsts ekonomisko situāciju, valsts atbalsta piešķiršanas nosacījumiem un valsts atpazīstamību pasaulē saistīti faktori. Ārvalstu investori ir norādījuši uz nepieciešamību digitalizēt publiskā sektora pakalpojumus un nodrošināt dažādo valsts informācijas sistēmu savietojamību[127].

Latvijā nav īpašas uzņemšanas kārtības jaunuzņēmumos nodarbinātajiem, līdz ar to būtu jāizvērtē, vai nebūtu lietderīgi šādu kārtību noteikt, piemēram, atbrīvojot darba devējus no pienākuma reģistrēt brīvu darba vietu pirms nodarbinātā trešās valsts pilsoņa uzaicināšanas, nosakot īsāku dokumentu izskatīšanas termiņu u.tml.

126 https://labsoflatvia.com/aktuali/latvijas-startup-likuma-prasibas-no-1-julija-lidzvertigas-kaiminvalstu-prasibam?fbclid=IwAR1xQDICxjUW6AjVhnOsiVp81d7QcYGdQz2RK1YzWFTTO8m4YJtcHhoboz0

127 FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā INVESTĪCIJU KLIMATA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ: ĀRVALSTU INVESTORU VĒRTĒJUMS.-Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.

AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

Latvijas tiesību akti

Imigrācijas likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 169, 20.11.2002.-[stājās spēkā 01.05.2003.]

Ministru kabineta 2013. gada 28. jūnija rīkojums Nr.282 “Par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnēm 2014.-2020. gadam”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 125, 01.07.2013.-[stājās spēkā 28.06.2013.]

Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 241, 10.12.2016. – [stājās spēkā 01.01.2017.]

Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 36, 16.02.2017.-[stājās spēkā 02.03.2017.]

Ministru kabineta 2017. gada 6. jūnijā noteikumi Nr. 300 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 114, 08.06.2017.- [stājās spēkā 09.06.2017.]

Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 47, 06.03.2018.-[stājās spēkā 07.03.2018.]

Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 123, 19.06.2019.-[stājās spēkā 01.07.2019.]

Literatūra

“Administratīvās procedūras un uzņēmējdarbības vide Latvijā”.- Pieejams: https://www.em.gov.lv/files/nozares_politika/Zinojums 2016-2017.docx.

Akciju sabiedrības reģistrācija komercreģistrā.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/akciju-sabiedriba/.

Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums.- Latvijas Vēstnesis Nr. 142, 24.07.2013.- [stājās spēkā 07.08.2013.]

Anketa.- Pieejams:

Apmaksā nodevas.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra/apmaksa-nodevas/.

Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.-Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.

Doing Business.- Pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vide_/uznemejdarbibas_vides_uzlabosana/doing_business/.

Ease of doing business in Latvia.- Pieejams: http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/latvia.

FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā INVESTĪCIJU KLIMATA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ: ĀRVALSTU INVESTORU VĒRTĒJUMS.-Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.

FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā INVESTĪCIJU KLIMATA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ: ĀRVALSTU INVESTORU VĒRTĒJUMS.-Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.

How to set up a company in Latvia.- Pieejams:https://eng.lsm.lv/article/economy/economy/how-to-set-up-a-company-in-latvia.a215329/.

https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/Uztur%C4%93%C5%A1an%C4%81s/UA_anketa_2016.pdf.pdf.

Hyytinen A. et al (2015), "Vai inovācija samazina jaunuzņēmumu izdzīvošanas rādītājus?, *Journal of Business Venturing* – available at .- https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0883902614000913.

Informatīvais ziņojums Viedās specializācijas stratēģijas monitorings.- Pieejams.- https://www.izm.gov.lv/images/zinatne/IZMunEMZino_19122017_RIS3progress.pdf.

Informatīvais ziņojums Viedās specializācijas stratēģijas monitorings.- Pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/zinatne/IZMunEMZino_19122017_RIS3progress.pdf.

Jaunuzņēmējiem.- Pieejams: http://www.investeriga.lv/jaunuznemeju-atbalsts/atsperiens/.

Jaunuzņēmuma dibināšana Latvijā: vadlīnijas trešo valstu pilsoņiem.-Pieejams: https://www.delfi.lv/bizness/biznesa_vide/jaunuznemuma-dibinasana-latvija-vadlinijas-treso-valstu-pilsoniem.d?id=51236931.

Kāpēc bankrotē startapi Latvijā? Pieejams: https://medium.com/@dagnijalejia/k%C4%81p%C4%93c-latvij%C4%81-bankrot%C4%93-startupi-2514d721d2ce.

Komandītsabiedrības reģistrācija komercreģistrā.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/komanditsabiedriba/.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori.- Pieejams: inkubatorihttp://inkubatori.magneticlatvia.lv/.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatori.- Pieejams: http://inkubatori.magneticlatvia.lv/.

Liepāja. Uzņēmēju projektu konkurss.- Pieejams:-https://www.liepaja.lv/mvk-projekti/projektu-konkursa-nosacijumi/.

Likumprojekts “Grozījumi Imigrācijas likumā (Nr.208/Lp13)”.- Pieejams:https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/B80EB1B96AFF1B60C22583EE0033491C?OpenDocument.

Mazkapitāla SIA reģistrācija komercreģistrā.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/mazkapitala-sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra.

Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumi Nr.564 “Uzturēšanās atļauju noteikumi”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 101, 29.06.2010.-[stājās spēkā 01.07.2010.]

Pētījums ”Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde”.-Pieejams: https://em.gov.lv/files/attachments/2019-03-27_11_46_18_Jaunuznemumu_petijums.pdf.

Pētījums: Sekmīgai jaunuzņēmumu attīstībai jāpilnveido tiesiskais regulējums.- Pieejams: https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/petijums-sekmigai-jaunuznemumu-attistibai-japilnveido-tiesiskais-regulejums-14214746.

Pilnsabiedrības reģistrācija komercreģistrā.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/pilnsabiedriba/.

Reģistrācija Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros.- Pieejams: https://www.latvija.lv/epakalpojumi/ep119/Apraksts.

Registration of a LLC (SIA) in the Commercial Register.- Pieejams: https://www.ur.gov.lv/en/register/company-or-merchant/limited-liability-company-sia/founding/registration-with-the-enterprise-register/.

Reģistrē.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/.

SIA reģistrācija komercreģistrā.-Pieejams: https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra/apmaksa-nodevas/.